

DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

SERVEI D'INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA

CMSS NORD – SECAR DE LA REAL

2021

GRUP D'EDUCADORS DE CARRER I TREBALL AMB MENORS

AINA LLANERAS - MARGALIDA CAPÓ – AINA BORRÀS

ÍNDEX

DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU	0
INTRODUCCIÓ	2
DESCRIPCIÓ DEL TERRITORI I CONTEXTUALITZACIÓ	3
Situació geogràfica	8
Demografia	10
Breu història del barri	17
Instal·lacions, infraestructures i espais públics	19
Interacció social en el territori	26
ÀMBITS D'ACTUACIÓ I D'ESTUDI	28
Educació	28
Salut	31
Serveis d'atenció social	32
Associacionisme	36
Oci, esports i temps lliure	40
Zones de major vulnerabilitat	41
Relacions socials	48
Taula de recursos i serveis (graella/resum)	53
ANÀLISI DE NECESSITATS I POTENCIALITATS DEL TERRITORI	54
APROXIMACIÓ A LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES DEL SIC	67
ANNEXES	69

1. INTRODUCCIÓ

El present document pretén ser una primera aproximació a la barriada del Secar de la Real recollint algunes qüestions relacionades amb la realitat social, cultural, política i econòmica del territori en el moment actual.

En motiu de la creació del Servei d'Intervenció Comunitària per part de l'Àrea de Benestar Social de l'Ajuntament de Palma i gestionat per l'entitat GREC (Grup Educadors de Carrer i Treball amb Menors) i de la mà del CMSS Nord, s'ha realitzat aquest document com a punt de partida per a contextualitzar el territori i definir la comunitat, amb la intenció que, al mateix temps, serveixi de guia per a elaborar propostes d'intervenció comunitària en el barri del Secar de la Real.

Per tant, d'aquí endavant s'exposa la situació del barri Secar de la Real fent referència a dades sociodemogràfiques, a una breu introducció als orígens del barri, una descripció dels recursos dels quals disposa, un anàlisi de les dinàmiques socials i d'interacció en el territori, així com també dels àmbits d'actuació: educació, salut, atenció social, oci i esport, el teixit associatiu i les dinàmiques d'interacció social observades. També s'identifiquen les necessitats, potencialitats, interessos i propostes de la comunitat recollides a través del procés d'elaboració d'aquest diagnòstic participatiu mitjançant les reunions, entrevistes i col·loquis organitzats amb la ciutadania. I, per últim, es presenten les línies estratègiques d'intervenció comunitària que plantegem des del Servei d'Intervenció Comunitària a la barriada del Secar de la Real.

L'elaboració d'aquest diagnòstic ha seguit diferents fases i ha estat fruit d'un procés participatiu amb la comunitat, incloent els serveis i les entitats ubicades físicament o que desenvolupen activitats en la barriada, així com també part de la ciutadania, totes i tots han participat voluntàriament com a protagonistes i subjectes actius en la preparació d'aquest diagnòstic i en coherència als principis estratègics d'intervenció comunitària.

Per tal de poder oferir aquesta "fotografia" del barri, inicialment ens hem endinsat en el territori, realitzant tasques de prospecció i observació, acostant-nos als protagonistes de la comunitat per establir contacte, presentar-nos i poc a poc teixir relació. La creació d'una guia de recursos ha estat una eina per conèixe'ns entre totes a través d'entrevistes, igual que amb la presentació d'aquest material ha permès trobar-nos entre tots els recursos del barri. A la mateixa vegada, ha suposat un preàmbul per iniciar i organitzar els col·loquis individuals i grupals per realitzar un anàlisi profund sobre la

realitat del barri. Transversalment, tasques de documentació, explotació de dades i reunions amb els diferents agents han fet possible dur a terme aquest diagnòstic.

En el cas del Secar de la Real, al no haver-hi experiències prèvies d'intervenció comunitària per part del CMSS Nord ha suposat traçar camí de bell nou. En paral·lel a tot aquest procés i fases descrites anteriorment, s'han anat realitzant accions comunitàries i en xarxa amb les entitats i serveis de la barriada per a possibilitar aquesta entrada en el territori i relació amb la comunitat.

2. DESCRIPCIÓ DEL TERRITORI I CONTEXTUALITZACIÓ

El barri del Secar de la Real compta amb un territori extens geogràficament i divers en relació a estructura, habitatges, serveis, etc. Posant la mirada una mica enrere, anterior a la dècada dels 80' la zona es caracteritzava per ser un territori especialment rural, amb poques cases i varies possessions on hi habitaven famílies que vivien i treballaven de l'agricultura i ramaderia.

És de cara a les dècades posteriors, als anys 80, quan s'inicien els primers canvis importants en la morfologia del territori. Es comencen a plantejar grans projectes urbanístics amb construccions a mode de macro urbanitzacions. En paral·lel, sorgeixen els primers moviments veïnals contraris a aquestes propostes i demanant de respectar al màxim la fisonomia del territori amb construcció de cases més baixes, unifamiliars, respectar espais verds, etc. Les primeres edificacions del barri es construïren a la finca de Can Cànaves. A dia d'avui, aquesta és la zona on es concentren la major part de serveis de la barriada, farmàcia, restauració, supermercats, biblioteca, escola infantil, casal de barri, etc.

A pesar d'aquests canvis urbanístics importants, la barriada segueix mantenint una bona part de territori de caire més rural i amb molts espais verds. Actualment, el territori es pot dividir en 5 zones urbanitzades diferents.

Començant pel sud de la barriada, es troba la zona de Son Serra Perera, que és la més propera a les barriades colindants de Camp Redó i Cas Capiscol, i amb edificis de major altura i persones amb perfil socioeconòmic mig. Hi ha una farmàcia, tenda d'alimentació, serveis de restauració, parc infantil i pista esportiva Reina de Sança de Nàpols (IME).

Just al costat, a l'altre banda de carrer i en paral·lel al carrer Joan Mascaró i Fornés, trobem també les vivendes i el complex del Riskal, edificacions noves i d'alt nivell

adquisitiu amb persones de nivell socioeconòmic alt. També hi ha la seu de la Fundació ASPAS i un dels seus Centres Especials de Treball: el Cafè ASPAS. És bàsicament una zona residencial. En aquest indret també hi ha el Parc Son Serra Parera, amb zona de jocs infantil i espais verds, encara que poc transitat. Habitualment hi ha un ambient familiar i tranquil. També hi trobem el complexe d'oci i cultural Riskal que va construir-se el 2008 per oferir serveis de restauració, tendes, esdeveniments i sales de reunions, galeria d'art, llibreria, etc. però que des del 2010 està completament tancant.

Totes aquestes edificacions luxoses contrasten totalment amb la zona d'assentaments i xaboles d'enfront dels edificis del Riskal habitades per persones en situació d'exclusió social i alta vulnerabilitat. També en aquest mateix punt hi trobem un edifici de vivendes de protecció oficial.

Aquest indret de la barriada, és un dels “punts calents” existents pel que fa a vulnerabilitat i conflictivitat veïnal. Principalment les veïnes i veïns dels edificis del Riskal denuncien que existeixi el poblat chabolista i algunes de les activitats de les persones que hi viuen. Per altra banda, les persones del poblat demanen més contenidors per a gestió de residus, entre d'altres. Aquestes qüestions queden més detallades en apartats posteriors.

Una de les artèries principals que uneix les diferents zones de la barriada és el carrer de Joan Mascaró i Fornés (carretera d'Esporles). Al llarg d'aquest carrer hi trobem a banda i banda cases antigues i d'altres de noves construcció, camps oberts que arriben al torrent, una gasolinera, parades de bus, etc. Hi ha un tràfic constant i abundant amb voreres molt estretes només a una banda, sovint se sobrepassa la velocitat permesa, veïns i veïnes hi mostren descontent i preocupació per la perillositat que suposa. Des de la Defensora de la Ciutadania comparteixen que existeix un projecte d'ampliació de la carretera que comportaria expropiacions, però que és un tema delicat degut a la proximitat de les vivendes a la vorera.

D'aquesta artèria a l'altura de l'Avinguda del Cister trobem un altre eix vertebrador del barri on s'hi aglutinen vivendes unifamiliars, espais verds, bars i restaurants, farmàcia, escoles infantils, supermercat, un ampli parc que envolta la biblioteca i el casal de barri de Son Cànaves. La morfologia d'aquesta zona són carrers amples, organitzats en forma de quadrícula, amb arbres i àmplies voreres. Antigament, en aquesta zona hi havia les terres de l'antiga possessió de Son Cànaves.

És un dels principals punts del barri que aglutina major activitat i concentració de persones. Concretament el Parc del Secar acostuma a reunir una gran activitat de famílies i infants a les tardes i durant el caps de setmana. També hi ha grups de persones que hi van a fer exercici físic, alguns joves que hi passen estones, etc... És una zona on hi acostuma a haver trànsit de persones i que està molt influenciada per les activitats que ofereixen la Biblioteca i del Casal de Barri Son Cànaves en franges de matí i de tarda.

Una altra de les artèries que també uneix la barriada i que va en paral·lel al carrer de Joan Mascaró i Fornés, però per l'altre extrem de la barriada, és el Camí de la Real. Comunica de sud a nord des de la zona de Son Serra Perera, passant per l'emblemàtic Monestir de la Real fins arribar a la zona de Son Cànaves per un costat, per l'altre amb l'Hospital de Son Espases i també connectant amb la zona de la part més alta i de cases rurals de la barriada a través del Camí Can Horrac.

Tornant al Carrer Joan Mascaró i Fornés a la mateixa altura de l'avinguda del Císter, cap a la banda del Torrent de Sa Riera hi trobem les vivendes ubicades al carrer dels Blavets de Lluc. La majoria d'elles també unifamiliars o de baixa-mitja altura amb veïns i veïnes **per ventura** de nivell socioeconòmic baix.

A l'altre banda de carrer, endinsant-se cap a la falda del Torrent de Sa Riera hi ha la zona de Ca na Verda o El Hoyo. És una zona urbanitzada des de fa més de cinquanta anys on antigament hi havia una fàbrica de goma, de la qual encara avui hi queden restes. Els terrenys es van anar venent i s'hi van construir cases, segons fonts no oficials, a dia d'avui hi ha al voltant de 1000 habitants.

És una zona en una situació molt delicada urbanísticament, ja que es considera que és una zona inundable en cas de riuades fortes. Actualment no disposen d'enllumenat, recollida de fums o asfaltat i voreres, serveis que veïns i veïnes reclamen per tornar a tenir. L'Oficina del Pla General d'Ordenació Urbana té catalogada aquestes parcel·les com a sòl rural i es considera que les vivendes són un assentament il·legal.

És just una mica més al nord just on limita el Secar de la Real amb Establiments també hi trobem un altre important contrast. Noves edificacions de molt alt nivell adquisitiu que s'uneixen a través de passos peatonals a la zona de cases unifamiliars anteriorment descrites de la zona de l'avinguda del Císter, Plaça de Pare Antoni Ramon Pascual i demés. També hi ha el poliesportiu David Muntaner i enfront el CEIP Secar de la Real.

A través del Districte Nord hem pogut sol·licitar informació de la situació de la zona de Ca na Verda i des de l'Oficina del Pla General d'Ordenança Urbana exposen en tot moment que les parcel·les de sòl rural on es troben totes aquestes vivendes estan catalogades com assentament il·legal. La primera referència en aquesta oficina la trobem al treball *"Estudi sobre parcel·lacions, assentaments i nuclis de població en el sòl urbanitzable i no urbanitzable"* redactat l'any 1986 a petició de l'Ajuntament de Palma.

De les 41 parcel·les detectades a l'estudi elaborat per Ricard Pié i Ferran Navarro l'any 1986, es passa a les 44 parcel·les segons l'estudi d'Antoni Verger de l'any 1993, esmentat a l'Avang de la Revisió del PGOU aprovat en data 2711U2014. Encara que a l'última mostra de dades de l'any 1993 hi consten un total de 44 parcel·les, es posa de manifest, segons podem observar a les fotografies aèries, una progressiva expansió de la parcel·lació il·legal de Ca Na Verda, ocupant l'àrea pròxima al llit del torrent de Sa Riera i la banda sud directament confrontant.¹

A continuació podem veure l'evolució i creixement de l'assentament al llarg de les darreres sis dècades:

¹ Informació facilitada per Oficina del Pla General i Model de Ciutat a través de la sol·licitud Districte Nord, juny 2021

Imatge nº4. Vol aeri de l'any 1956³

Imatge nº5. Vol aeri de l'any 1965⁴

Imatge nº6. Vol aeri de l'any 2002³

Imatge nº7. Vol aeri de l'any 2006⁴

Imatge nº8. Vol aeri de l'any 2018, extret de la pagina web de l'IDEIB.

A El Hoyo hi viuen un important volum de famílies, algunes en situació d'especial vulnerabilitat o risc social. Moltes d'aquestes famílies són d'ètnia gitana i estan arrelades al territori des de l'inici de construcció del poblat. Una important part d'infants acudeix al CEIP del Secar de la Real. També hi ha persones majors amb manca de suports, que presenten importants dificultats per a realitzar tasques quotidianes o algunes inclús es troben en situació de dependència.

El Hoyo ha estat al punt de mira especialment des del desmantellament del poblat de Son Banya, són varies les publicacions a premsa i els paral·lelismes entre ambdós poblats, sobretot pel que fa a la venda de droga. Hi ha hagut diverses operacions policials

i de desmantellament de droga segons informen publicacions a premsa, persones o serveis del territori.

Aquesta és una qüestió que des del Centre de Salut de Camp Redó o altres serveis de la zona assenyalen que existeixen indicadors de consum i de risc identificats especialment entre població preadolescent, adolescents i joves. Existeix relació amb les famílies dels habitatges de Corea de Camp Redó, algunes fonts apunten que la renovació de les vivendes a Camp Redó podria suposar que algunes famílies es puguin traslladar cap a la zona de El Hoyo.

En general, al barri del Secar de la Real, s'hi aprecia un ambient molt tranquil i bona convivència veïnal en les diferents zones descrites. Destaquen els contrastos entre les zones anomenades i la poca relació i interacció entre uns nuclis i altres. No existeixen conflictes importants, a excepció dels veïns de la zona del riskal amb les persones dels assentaments, on sí hi ha malestar i situacions de conflicte, encara que molt puntuals. Aquestes situacions han estat posades en coneixement de La Defensora de la Ciutadania, presentant queixes de manera formal i a dia d'avui estan pendents de resolució.

És ambivalent també el sentiment de pertinença que existeix a la barriada, per una part hi ha moltes veïnes i veïns arrelats a la història del territori, la celebració de tradicions, actes culturals i esdeveniments amb la intenció de fer barri i organitza-ser com a comunitat, i a la vegada, una altra part important de la població de la barriada que hi habita a mode de barri "dormitori" o desvinculada del territori.

El Secar de la Real es caracteritza com un barri viu, amb recursos i oferta d'activitats socials i culturals, esportives, etc.. però, degut a les característiques esmentades anteriorment, es pot observar que a vegades manca la participació ciutadana.

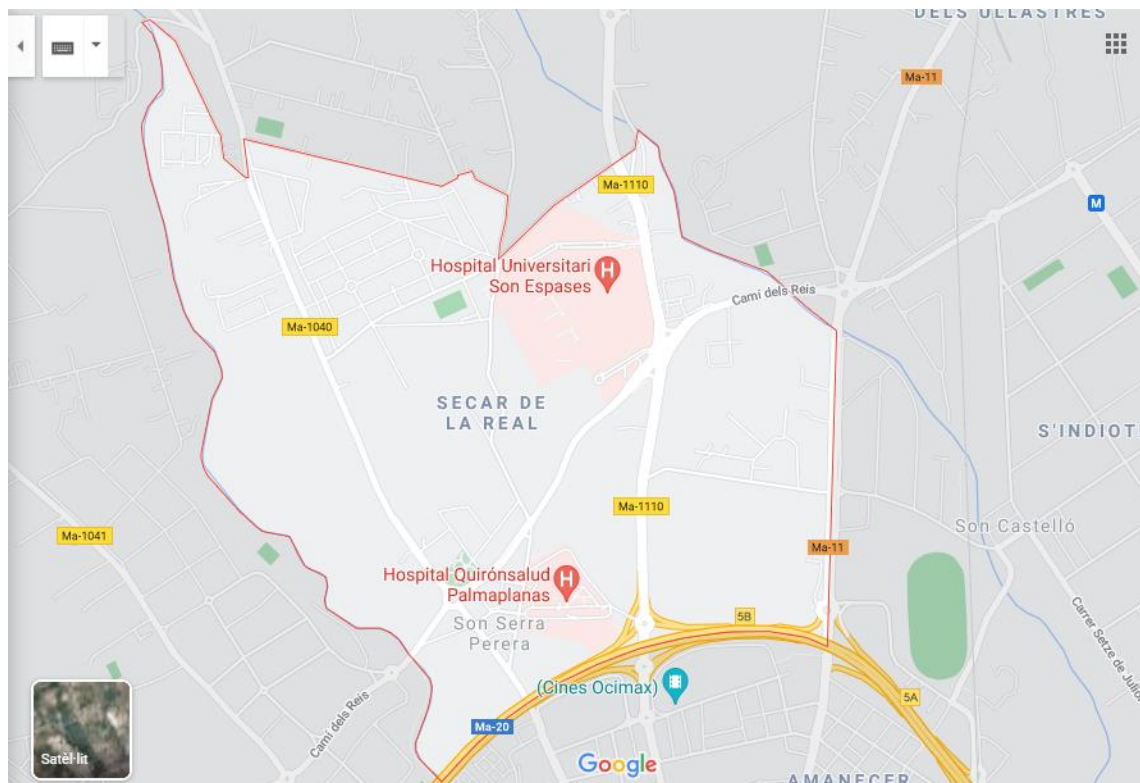
a. Situació geogràfica

El barri del Secar de la Real és un barri extens geogràficament parlant; ocupa una extensió de 336 Ha (3,36 km²). Forma part de la perifèria rural del municipi de Palma, delimitant pel sud amb la via de cintura, per l'est amb el carrer Gremi Hortelans (Polígon Son Castelló), per l'oest amb el torrent de Sa Riera i pel nord amb el camí de Ca na verda, el camí del Vicari i el camí de Son Espases. Limita amb els barris de Son Anglada, Son Espanyol, Son Sardina, La Indioteria i Cas Capiscol. Tradicionalment era una àrea

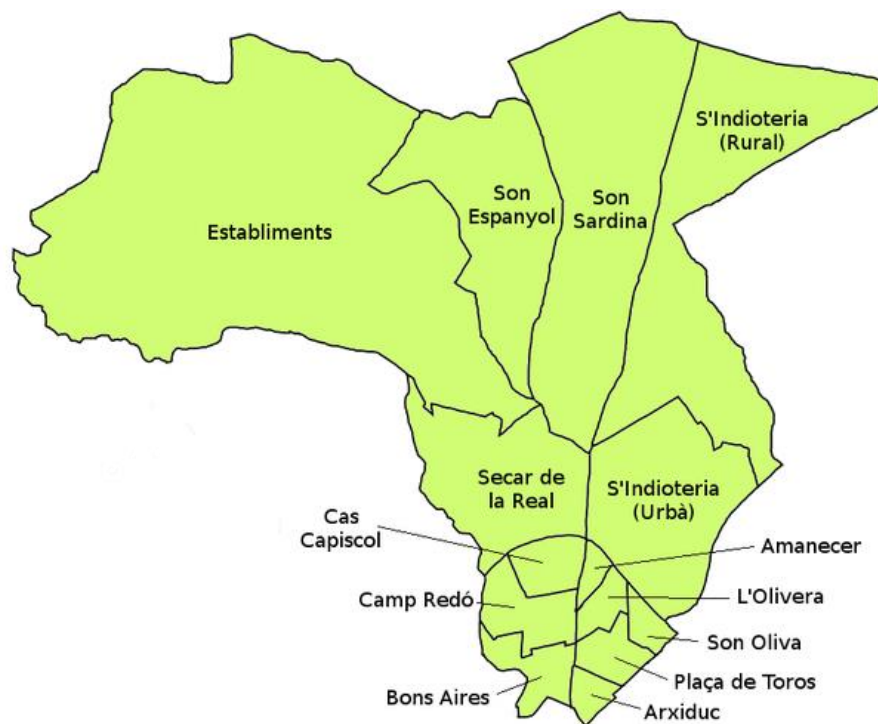
de reguiu, que constituïa amb Son Espanyol, Son Sardina i la Indioteria, l'anomenada Horta d'Amunt.

Les barriades de la ciutat de Palma estan organitzades en cinc zones administratives, en aquest sentit, Es Secar de la Real s'engloba en el Districte Nord junt amb tretze barriades més.

Pel que fa a l'àrea de Benestar Social de l'Ajuntament de Palma, Es Secar de la Real té de referència el Centre Municipal de Serveis Socials Nord el qual, a més, dóna cobertura a les barriades d'Establiments, Son Espanyol, Son Sardina, Cas Capiscol, El Camp Redó i Amanecer. Recentment també s'han afegit a aquest centre les barriades de Plaça de Toros, L'Olivera i Bons Aires. Amb aquesta ampliació de territoris el centre passa a atendre de 36.991 habitants a 78.302².

² Font: Padró Municipal Ajuntament de Palma, gener 2020

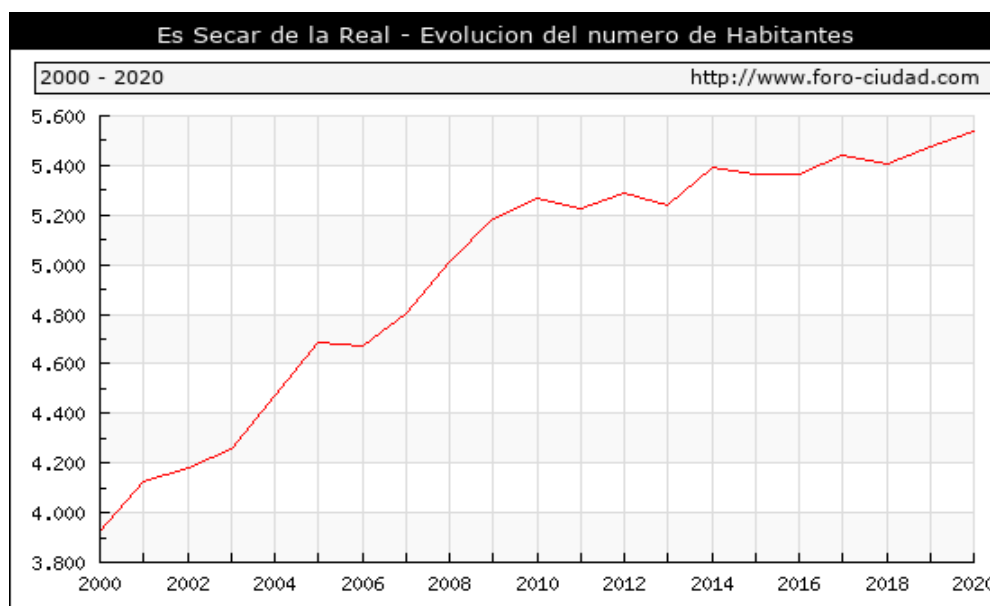

3

Mapa Sector Nord Palma de Mallorca

b. Demografia

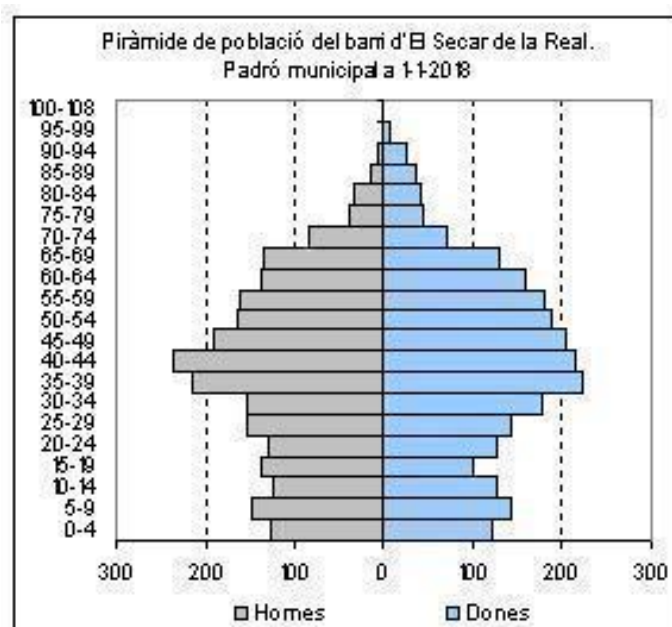
En el gràfic següent es pot veure el creixement poblacional i l'evolució al llarg dels darrers vint anys de la zona del Secar de la Real:⁴

³ Mapa Sector Nord Palma de Mallorca. Memòria 2019 Oficina del Districte Nord.

⁴ Gràfica extreta del web foro-ciudad.com (Demografia Secar de la Real)

Segons les dades del padró municipal de l'Ajuntament de Palma en data de gener de 2020 el Secar de la Real compta amb una població total de 4.992 habitants. D'aquests, 2.457 són homes i 2.535 dones.⁵

Aquesta piràmide poblacional, coneguda també com a regressiva, mostra el desenvolupament poblacional del territori. S'observa com la forma que pren és de base estreta i més ampla en el centre, això ens indica que el gruix poblacional se situa en edats adultes i majors, una situació molt habitual en països desenvolupats on factors com l'esperança de vida, nivells de natalitat, etc. determinen aquesta configuració poblacional.

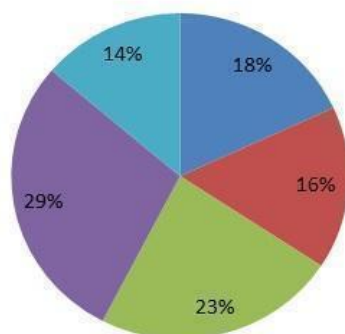
En relació a la distribució per edats, la població del Secar de la Real en la base d'aquesta piràmide reflecteix un percentatge important de natalitat, així i tot, també existeix amplitud en les franges d'edats avançades, inclús majors que en les edats més joves. Per observar aquesta distribució d'edats en relació al sexe a continuació s'exposen diverses gràfiques amb dades del padró municipal de gener 2020.

⁵ Padró Municipal Ajuntament de Palma, gener 2020

La distribució per edats en el cas del sexe masculí és la següent: ⁶

Homes Es Secar de la Real

■ 0 - 15 anys ■ 16 - 29 anys ■ 30 - 44 anys ■ 45 - 64 anys ■ Més de 65 anys

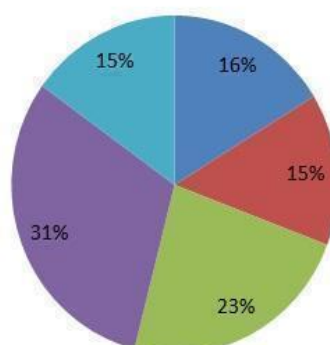
El grup de població major entre els homes és el que comprèn les edats entre 45 i 64 anys.

La població activa que comprèn els habitants en edat laboral entre 16 i 64 anys representa el 68% de la població masculina d'Es Secar de la Real. En els darrers anys és una dada que va en augment en el conjunt de les Illes Balears, l'evolució de la població activa ha estat a l'alça, representant en el 2019 la suma de 647.150 persones⁷.

En relació a les dones de la barriada d'Es Secar de la Real, es distribueix en edats de la següent manera: ⁸

Dones Es Secar de la Real

■ 0 - 15 anys ■ 16 - 29 anys ■ 30 - 44 anys ■ 45 - 64 anys ■ més de 65 anys

⁶ Gràfica Elaboració pròpia

⁷ Font: *Informe sobre el mercat de treball a les Illes Balears*. 2019. Observatori del Treball de les Illes Balears

⁸ Dades facilitades pel departament Gestió Territorial i Comunitària de l'Àrea de Benestar Social de l'Ajuntament de Palma. Gràfica elaboració pròpia. Dades extretes

Com es pot observar en el gràfic, la distribució per edats entre les dones segueix la mateixa tendència que amb els homes.

Pel que fa a les dades de població activa en dones en la barriada del Secar de la Real (16 a 64 anys) representen el 69% de la població femenina, també molt semblant a les dades en el cas del sexe masculí.

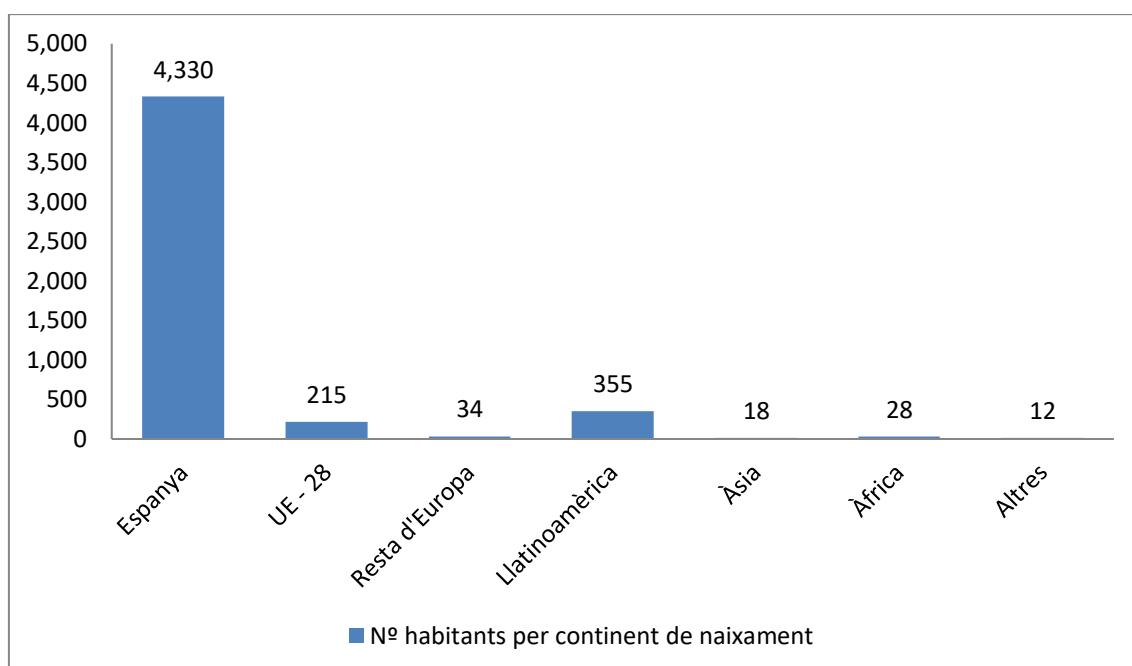
L'any 2020 està marcat per la repercussió de la crisi sanitària en el context econòmic i sociocultural. En concret, les Illes Balears ha estat de les regions més afectades per l'elevat pes del sector turístic i de serveis, molt afeblits per les restriccions de mobilitat.

La caiguda de l'ocupació de la població, ha afectat de manera similar tant en homes(8.6%) com a dones (8.9%)⁹, així i tot, el cop més intens en aquest sentit, ha estat en la població jove menor de 30 anys, que ha caigut un 24'7%, junt amb els afiliats amb contractes temporals que no han pogut acollir-se a mesures de protecció com els ERTO.

En el cas del Secar de la Real, aquesta situació també ha afectat a persones de la barriada, com en molts indrets del món. Així i tot, a l'haver-hi persones amb un nivell socioeconòmic mitjà-alt en general, potser no s'ha vist de manera generalitzada sinó que s'han donat de manera puntual situacions de pobresa agreujades per la crisi viscuda. No es té constància que hi hagi hagut cap augment pronunciat d'expedients oberts al CMSS Nord. Per altra banda, en el barri hi ha bars i serveis de restauració, que s'han vist afectats, però tampoc no és un barri amb excessiva presència d'aquests establiments.

En relació a les dades sobre el lloc de naixement, en el següent gràfic es pot observar que el 87% de la població del Secar de la Real ha nascut a Espanya.

⁹ *Dona i mercat de treball a les Illes Balears. Informe març 2021.* Observatori del Treball de les Illes Balears

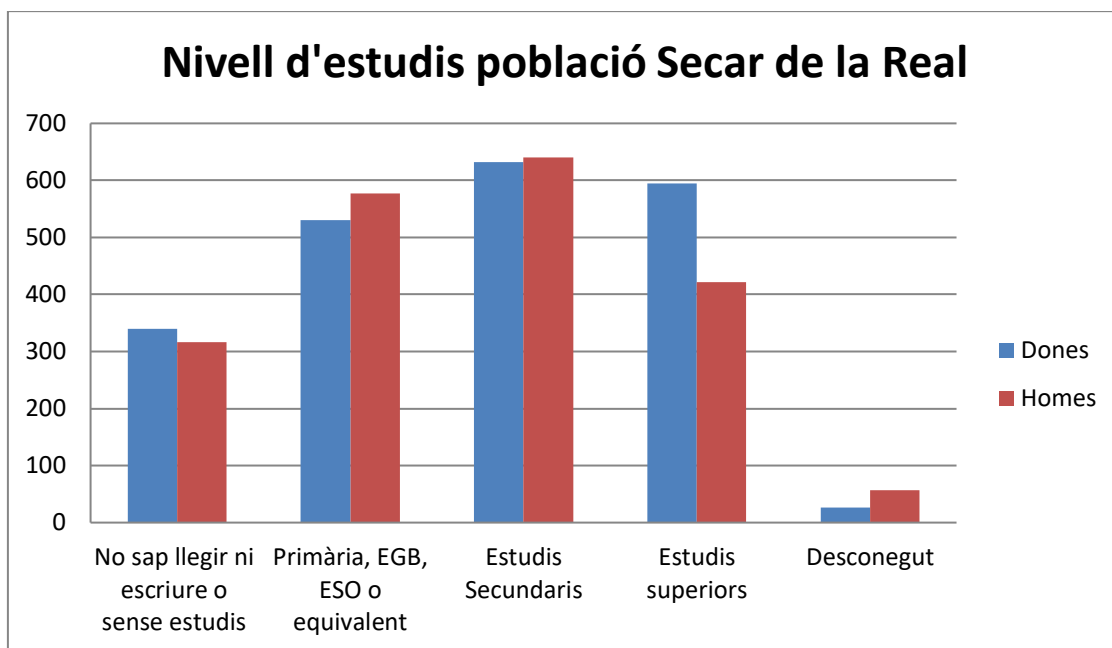

10

Els veïns i veïnes de Llatinoamèrica serien el següent grup de població més representatiu del barri amb un 7%, continuat de les persones nascudes en els països membres de la Unió Europea (4%), la representació de persones del continent africà i la resta d'Europa és mínima (1%).

En relació al nivell d'estudis de la població major de 16 anys, la majoria se situa en Estudis Secundaris (31%), tant homes com dones. En referència als Estudis de Primària o EGB els homes representen un 3% més que les dones, en canvi en els Estudis Superiors el nombre de dones (28%) és bastant més elevat que el nombre d'homes (20%). La població sense estudis o que no sap llegir ni escriure representa el menor gruix amb un (15%) del total.

¹⁰ Gràfica elaboració pròpia. Dades facilitades pel departament Gestió Territorial i Comunitària de l'Àrea de Benestar Social de l'Ajuntament de Palma.

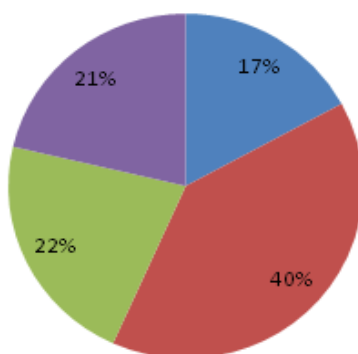
11

Pel que fa als menors d'edat, representen el 20.21% del total de la població del Secar de la Real. La distribució per edats dels menors és la següent: els infants d'entre 4 i 10 anys representen la franja amb major nombre de menors del territori, concretament representen el 40% del total. Els i les joves d'entre 11 i 14 anys així com els/les de 15 a 18 anys, tenen una representació similar, un 22% i 21% respectivament. Per últim els infants entre 0 i 3 anys són el grup d'edat menys nombrós amb un 17% del total de menors del Secar de la Real.

¹¹ Ídem

Menors d'edat Secar de la Real

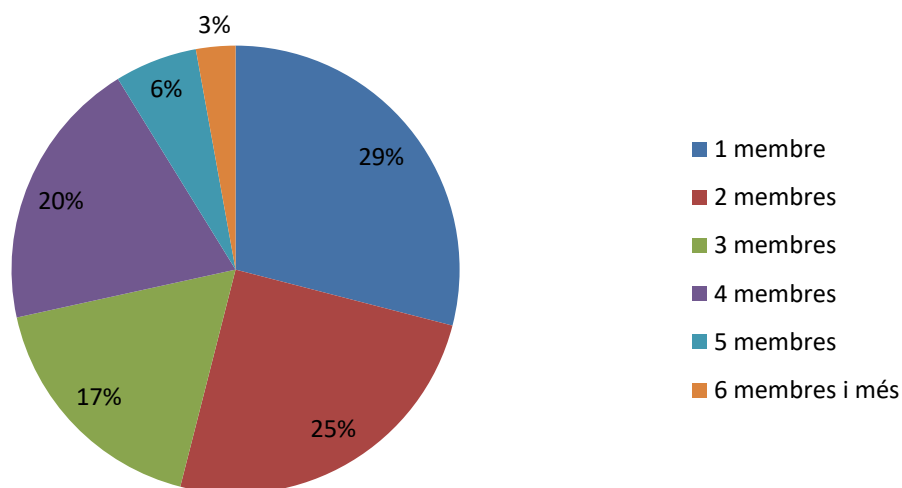
■ 0 a 3 anys ■ 4 a 10 anys ■ 11 a 14 anys ■ 15 a 18 anys

12

Pel que fa a les unitats de convivència, es componen majoritàriament amb un, dos o quatre membres que hi conviuen. Es pot observar al següent gràfic la distribució de les unitats de convivència en funció dels membres que hi conviuen:

Unitat de convivència i nombre de membres

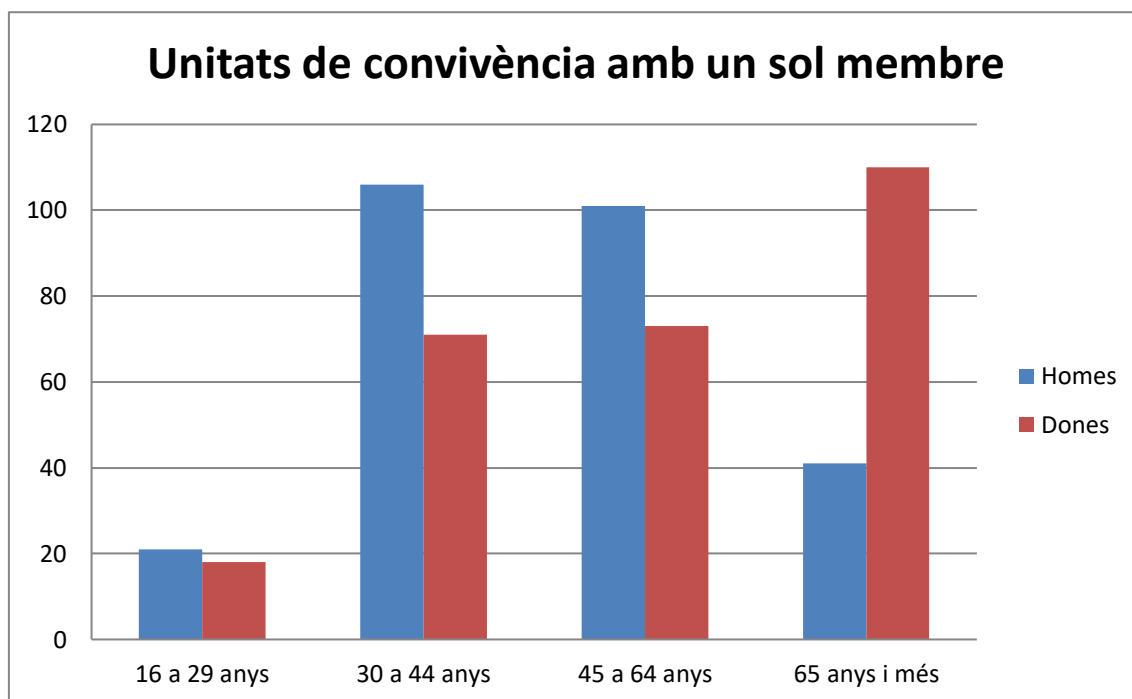
13

¹² Ídem

¹³ Ídem

L'estructuració en quant a nuclis de convivència que predomina en el Secar de la Real és d'una persona per unitat de convivència (29%), seguit de dos membres per unitat (25%). Hi ha gairebé el mateix nombre d'unitats de convivència compostos per 3 i 4 membres (18%) i (20%). Els nuclis de convivència organitzats per més persones, 5 membres o més, són poc habituals en el territori i amb menor representació.

Per últim, fixant-nos en les unitats de convivència amb un sol membre, s'observa un fort contrast entre homes i dones. De manera general hi ha més homes que dones que viuen sols, això s'inverteix totalment en el cas de les dones majors de 65 anys, que superen de manera molt pronunciada als homes. La soledat de les persones majors i manca de suports és una situació que cada vegada s'estén més de forma general en les societats occidentals i a les quals hi volem prestar també especial atenció.

14

c. Breu història del barri

El Secar de la Real és un barri de la perifèria rural amb un gran valor històric estretament relacionat amb el regadiu, junt amb Son Espanyol, Son Sardina i la Indioteria constituïen l'anomenada Horta d'Amunt. S'hi troben alguns elements clau de la història de les Illes Balears com les síquies de la Font de la Vila i la d'en Baster. També hi ha el Monestir

¹⁴ ídem

de Santa Maria de la Real, que és un altre de les icones del territori. Actualment en el barri també s'hi troba la Biblioteca Balear amb una gran quantitat de volums i valuosos manuscrits que recullen part d'aquesta història.

Durant l'època islàmica, l'abundància d'aigua va possibilitar un gran progrés en l'agricultura de regadiu i en la construcció de varis molins d'aigua. De fet, alguns documents afirmen que el topònim de la Real podria provenir de la paraula d'origen àrab “arriat” que significa hort o jardí.

El monestir de Santa Maria de la Real és un monument clau en la història de la barriada, tant pels elements arquitectònics, com pels referents històrics que l'envolten. Es va construir el 1230 després de l'arribada dels catalans a les illes; Jaume I va atorgar a Nunó Sanç, comte del territori, la facultat de construir un monestir de religiosos cisterciens. Aquests tenien al seu abast el control de l'aigua que arribava de la muntanya a les fonts que hem citat anteriorment i, per això, l'any 1310, l'Abat de la Reial i el rei Jaume II van signar un conveni on es decidí que la comunitat religiosa havia de cedir l'aigua de la font de La Vila a la ciutat de Palma, però podrien mantenir els seus privilegis sobre la font d'en Baster.

El territori de la Real ja era extens en època de l'Edat Mitjana; així, les possessions de Son Cabrer, Son Serra Parera, les Veles de la Real, Cal's Forners, Son Espases Vell, Son Espases Nou, Ca'n Calca, Ca'n Granada i la Vinya de la Real ja existien. La construcció de molins d'aigua fariners fou també notòria en aquell moment i, de fet, persistiren fins al segle XX.

A causa de la desamortització dels anys 1835-1837, les terres del monestir foren fragmentades i venudes a particulars. Durant aquests anys es van construir 188 edificis i la barriada comptava amb 462 habitants; això no obstant, no s'hi podia trobar cap nucli urbà, ja que la població vivia en possessions disperses i cases amb camps i horts. El primer conjunt de cases es desenvolupà al voltant de la carretera d'Establiments.

Arribats al primer terç del segle XX, cal destacar un minoritari però actiu moviment obrer centrat, en especial, en els picapedrers de la zona. En aquells moments, en concret l'any 1928, s'hi varen registrar 709 habitants. Aquell mateix any, amb la inauguració del

tramvia a Establiments, es varen millorar les comunicacions amb Palma; aquest transport, l'any 1958 o 1959 es va substituir per la primera línia d'autobusos.

A causa del gran desenvolupament del turisme a partir dels anys 60, l'agricultura de les illes va sofrir una gran crisi que va ocasionar el procés de fragmentació de la terra. Al voltant dels anys 70, es començaren a urbanitzar zones com la de Son Serra Parera i la Costa de na Verda. El nucli urbà més important ha estat el del Secar Nou, construït entre

Arxiu Toni Sanchis

els 80 i 90 i que ocupa Son Cànaves, ca Don Marc i la Vinya. Tot aquest procés d'urbanització marca profunds canvis en la història i la vida rural del territori. Per altra, aquests canvis de les darreres dècades han anat acompanyats de facilitar la posada en marxa de més serveis a la zona com ara supermercats, farmàcies, botigues, tendes, restauració, etc. oferint majors possibilitats a veïns i veïnes en el seu dia a dia.

d. Instal·lacions, infraestructures i espais públics

Es pot dir que, de manera general, el Secar de la Real compta amb amplis espais públics, varietat d'instal·lacions i infraestructures i diversos llocs de trobada que afavoreixen la interacció i circulació social de la població convidant a un clima agradable i benestant.

Així i tot, s'aprecien importants contrastos en funció de les diferents zones i nuclis del barri així com també de les dinàmiques socials en cada un d'aquests espais. Per exemple, en la zona del Secar nou s'hi concentren la majoria de serveis i això fa que concentri major circulació i activitats socials de diferent índole. En aquesta zona també hi ha diferents espais verds inclús amb petits parcs infantils que no són gaire emprats

pels veïns i veïnes, per contra, als voltants de l'escola no hi ha cap zona habilitada pel joc infantil.

És un barri extens que disposa de serveis com l'escola, botigues i bars, farmàcia, casal de barri i d'altres. No obstant, el PAC i els IES queden fora del territori que ocupa el barri.

Les comunicacions amb el transport públic depenen exclusivament del servei de busos de la EMT. Per accedir al tren del TIB l'estació més propera és a Son Sardina.

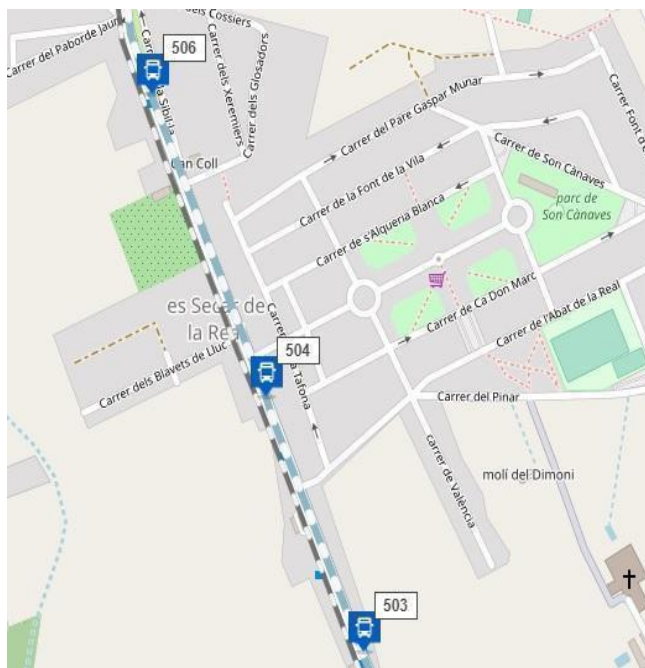
Concretament, el barri disposa de dues línies d'autobusos, la 16 i la 9.

La 16 surt de Pere Garau, passant pel centre de Palma, seguint cap als barris Amanecer, El Camp Redó, Es Secar de la Real, Establiments i acaba a Es Muntant. Les aturades assignades a

aquesta línia dins el Secar de la Real són les 500, 502, 503, 504 i 506 i passen totes pel carrer Joan Mascaró i Fornés. Aquesta és l'única línia que connecta el barri amb el Centre de Salut de referència situat a Camp Redó.

15

La línia 9 surt de Cas Capiscol, passa per Es Secar de la Real i arriba a Son Espanyol. A la tornada cap a Cas Capiscol no fa la mateixa ruta, sinó que passa per Son Sardina, connectant així els 4 barris. Les aturades assignades a aquesta línia dins el Secar de la Real són les 500, 764 i 765. La primera parada, està situada al carrer Joan Mascaró i Fornés prop de la rotonda Son Serra Parera; la segona i la tercera estan situades al Camí de la Real, una a l'altura del Monestir i l'altre darrere el casal de barri Son Cànaves

Pel que fa a les **instal·lacions i infraestructures** s'hi troben les següents:

- **Pista de la Reina Sança de Nàpols**, una instal·lació pública municipal gestionada per l'Institut Municipal de l'Esport. Compta amb una pista poliesportiva al aire lliure on hi ha canastres de bàsquet. Al costat de la pista també hi ha una zona amb parc infantil.¹⁶

- **Pavelló David Muntaner** inaugurat l'any 2007, és gestionat per l'Institut Municipal de l'Esport. Es troba enfront del CEIP Secar de la Real i a menys d'un

¹⁵ Imatges extretes del web EMT

¹⁶ Imatge extreta de la *Guia de Instalaciones Deportivas Municipales*. IME

quilòmetre del nucli urbà. Disposa d'una pista poliesportiva on es pot practicar futbol, bàsquet, handbol, voley, etc. També hi ha vestuaris.¹⁷

Actualment empren aquestes instal·lacions El Club de Handbol Secar de la Real i el Club Deportivo Viva Sports de futbol sala. Per tant, el pavelló David Muntaner

és compartit per diferents equips i esports. El CEIP també en fa ús durant els matins per a realitzar activitats d'educació física o el temps d'esbarjo.

- **Camp de futbol Municipal Secar de la Real** es va inaugurar l'any 2001, és gestionat per l'IME i es troba dins el nucli urbà. Actualment existeix un conveni de col·laboració amb el Club Deportivo La Unión. Hi trobem un camp de futbol 11 (o dos de futbol-7) i una pista de futbol 3.

El Club Deportivo la Unión fa ús de l'espai de dilluns a divendres de 16 a 20:30 hores amb 22 equips de diferents categories (infantil, cadet, juvenil i sènior).¹⁸

- **Camp Cas Vicari** està situat devora el pavelló esportiu del Secar de la Real. És un espai ampli i disponible per la pràctica de beisbol, format per terra amb grama. Es cedeix l'espai a un grup de persones que juguen a softball que acostumen a organitzar partits i tornejos entre diferents equips els diumenges

¹⁷ Ídem

¹⁸ Imatge extreta del perfil de Facebook CD La Unión

- **Casal de barri** es troba a l'antiga possessió de Son Cànaves, convertida el 2011 en el casal de barri del Secar de la Real. És un espai molt ampli situat al centre nucli urbà i gestionat per l'Associació de Veïnats Secar de la Real a través del projecte comunitari de participació ciutadana. Aquesta possessió cultural està repartida en dues plantes, on hi podem trobar espais oberts i diàfans i una sala polivalent molt àmplia per realitzar activitats socioculturals de tot tipus.¹⁹

Amb el pas del temps, aquesta possessió s'ha convertit en el centre cultural i lúdic de referència de la barriada. Tant a l'interior com a l'exterior d'aquest espai s'hi celebren tallers, cursos, exposicions, taules rodones, xerrades, jornades de formació, concerts, trobades, mercadets, entre altres.

Actualment, el Casal de barri ofereix diferents activitats com són: Ball de bot, tallers de ceràmica, cordar cadires, pilates, ioga, zumba, guitarra. L'horari del Casal és de dilluns a divendres de 10-13h i de 17-20 hores.

- **Biblioteca Municipal de Son Cànaves**, està situada a la planta superior del mateix edifici del Casal de barri, forma part de la Xarxa Municipal de l'Ajuntament de Palma i fou inaugurada el 23 d'abril del 2011. Consta de 36 punts de lectura, sala infantil i una secció especialitzada en la cultura popular, amb l'horari de dilluns i divendres de 8:30-14:30 i dimarts, dimecres i dijous de 14:30-20 hores. Durant el curs escolar ofereix espais de reforç escolar per alumnat d'ESO així

¹⁹ Imatge extreta Esment Guies - Casals

com altres activitats com conta contes, col·laboració amb Casal de Barri, CEIP Secar de la Real, etc.²⁰

A més, també són nombrosos els parcs i espais públics:

- **Parc Secar de la real:** és un²¹ espai ampli que compta amb zones verdes i zones de passeig on hi sol haver molt d'ambient. A més, hi ha un parc infantil que consta de múltiples infraestructures de joc com

balancins, un castell gran i un petit, gronxadors, joc de molles i tobogans. El tipus de sòl que hi trobem és d'arena i sòl sintètic i l'edat d'ús dels equipaments és del 0 als 12 anys.

Al voltant del parc també hi ha taules amb bancs tipo pícnic, zones amb gespa o esplanades que possibiliten diferent tipus d'activitats.

- **Parc Son Serra de Parera:** és un espai amb zones verdes i zones de passeig, a més d'un parc infantil que consta de múltiples infraestructures de joc com, balancins, un castell petit, gronxadors, joc de molls i tobogans. El tipus de sòl que hi trobem és d'arena i l'edat d'ús dels equipaments és del 0 als 12 anys.

²⁰ Imatge extreta de Bibliopalma.net

²¹ Imatges pròpies

- **Parc Reina Sança de Nàpols:** és un parc infantil que consta de múltiples infraestructures de joc com, balancins, un castell petit, gronxadors i joc de molls. El sòl és sintètic i l'edat d'ús dels equipaments és del 0 als 12 anys. Està situat al costat de la pista esportiva.

e. Interacció social en el territori

En relació a les dinàmiques del dia a dia i la interacció social en la barriada del Secar de la Real, abans cal tenir en compte l'estructura del barri descrita anteriorment. El fet de tenir diverses zones molt diferenciades, allunyades físicament i poc connectades en un territori bastant extens dificulta la interacció a nivell comunitari entre tots els veïns i veïnes dels diferents nuclis. A més, com també s'ha comentat, un important nombre dels habitants del Secar treballen, estudien i fan la vida diària fora del barri, el que es coneix com a *"barri dormitori"*.

Les comunicacions vials que connecten les diferents urbanitzacions de la barriada no afavoreixen la interacció social entre les persones que hi viuen. Per una banda, la carretera d'Establiments que uneix la zona de Son Serra de Perera amb la zona de Can Cànaves, la Costa de na Verda i foravila no facilita ni la circulació peatonal ni la circulació amb bicicleta, ja que té una vorera molt estreta i el tràfic suposa un perill per a peatons o transitar-hi amb bicicleta o similar. Per altra banda, la carretera que uneix el Monestir amb la urbanització del Riskal (Zona Son Serra de Perera), molt utilitzada per la població, no té cap tipus de vorera, creant un perill tant per la gent que es desplaça caminant com per la què ho fa amb vehicle.

Tots aquests aspectes ocasionen que la interacció entre els veïns i veïnes sigui costosa i poc comunitària, ja que només es relacionen les persones que viuen en una mateixa zona urbanitzada. Altres qüestions que també afecten a la interacció social del territori és que hi ha nuclis completament residencials, així com també altres nuclis on es concentra la majoria de serveis i recursos. És el cas de la zona de Son Cànaves que concentra major moviment, activitats socials i circulació de persones per mor de s'hi troba el casal de barri, la biblioteca i el parc infantil més gran, entre d'altres serveis.

En aquest indret, concretament en el Parc de Son Cànaves, les tardes i els caps de setmana són els moments amb major afluència de persones, especialment famílies amb infants, per tant, dona lloc a una major activitat i interacció social. És habitual també trobar moltes persones que venen d'altres barriades de Palma amb infants a jugar al parc o realitzar altres tipus d'activitats, per exemple esportives, perquè es tracta d'un espai ampli, cuidat, ben dotat a nivell d'infraestructures, etc. Durant el cap de setmana aquesta presència de gent d'altres barriades, augmenta encara més.

Des de l'Associació de Veïns a través del Casal de barri existeix una àmplia oferta d'activitats d'oci i culturals. La major part d'aquesta programació va dirigida a persones

adultes. Aquesta oferta d'activitat fa que contínuament durant la setmana, tant en horari de matí com especialment de tarda, hi hagi persones que acudeixen al Casal. De manera transversal, l'entitat té l'objectiu de fomentar la participació i la implicació de la comunitat per la millora del barri, i a més de les activitats trimestrals organitza esdeveniments més oberts tipus exposicions, xerrades, etc que afavoreixen a una major interacció social en la zona.

“La gran fortaleza a nivell social d'aquest barri és el Casal”

Així i tot, destaca que moltes de les persones participants en moltes de les activitats organitzades en el casal són de barriades properes, un cop més una mostra que hi ha una gran quantitat de persones que viuen en el Secar però no hi participen en comunitat.

Per altra banda, la població d'alguns nuclis del barri com per exemple els veïns i veïnes de El Hoyo, dels Assentaments o altres, en general interaccionen molt poc amb la resta del barri i de fet, gairebé mai participen de les propostes veïnals ni utilitzen els espais públics com els parcs infantils, places, biblioteca, casal de barri, etc.

Sí es veu que alguns joves de El Hoyo que passegen amb les bicicletes o a vegades s'asseuen els bancs del parc de Son Cànaves normalment per parlar i trobar-se amb iguals. De fet, una de les qüestions que sorprèn és la poca presència de joves en els espais del barri. Esporàdicament i en diferents llocs, sense ésser de manera repetitiva, es veuen alguns grups de joves. No s'observen dinàmiques gaire repetitives en aquests grups, es mouen a diferents llocs del barri i en diferents horaris. Tenir l'IES fora del barri, i potser moltes de les activitats o atraccions a les barriades properes com Ocimax, o altres llocs, fa que habitualment les i els joves es traslladin cap a altres punts de la ciutat.

Altres punts del territori que acostumen a aglutinar persones a través d'activitats que desenvolupen és el Poliesportiu David Muntaner que, durant les tardes, infants, joves i adults acudeixen a entrenaments de Handbol o Futbol Sala. Passa el mateix al Camp de Futbol Municipal on el CD la Unión hi entrena i els caps de setmana s'hi realitzen partits augmentant de manera pronunciada l'activitat i les visites al barri.

Per últim, a través del Club de Marxa Nòrdica, durant les tardes hi ha un important nombre de persones que es reuneixen per practicar aquest esport i transiten els diferents indrets del barri, circulant per totes les zones i camins de la barriada. És una activitat que dóna continuïtat i uneix aquest trencadís de peces que sembla haver-hi en el barri.

3. ÀMBITS D'ACTUACIÓ I D'ESTUDI

A continuació es realitza un petit anàlisi de la realitat que presenten els diferents àmbits d'intervenció del SIC. Les qüestions plasmades en aquest apartat com en la resta del document s'extreuen a través del treball d'observació, entrevistes, col·loquis, documentació, etc. de les professionals del SIC i amb els recursos i persones del barri.

Per a facilitar la contextualització dels recursos existeix la Guia de Recursos del Secar de la Real, una eina construïda durant la primera fase d'establiment de relacions amb la comunitat des del Servei d'Intervenció Comunitària per a donar a conèixer la riquesa comunitària existent en el barri i també facilitar la connexió entre els diferents serveis i entitats del territori. En aquesta Guia es poden consultar amb més profunditat la dedicació de cada un dels recursos nombrats en aquest apartat. Per a la seva consulta es pot descarregar en el següent enllaç: <https://www.grecmallorca.org/es/programas/451-sic-palma-es>

a. Educació

En l'àmbit educatiu la barriada del Secar compta amb dos Centres d'Educació Infantil de titularitat privada, el CEI Somnis i CEI Cavallet de fusta, que ofereixen serveis per a infants i famílies de 0 a 3 anys.

En educació infantil i primària la barriada disposa del CEIP Secar de la real, una escola petita que es beneficia de l'avantatge de ser una de les poques escoles unitàries de Palma i ofereix 60 places d'educació infantil i primària per a infants de 3 a 12 anys. Actualment l'equip humà són 11 professors, tenen quatre unitats i s'organitzen en cicles: infantil, 1r i 2n de primària, 3er i 4rt de primària i 5è i 6è de primària.

Actualment, l'escola es troba en un moment de renovació pedagògica i de formació, coincidint amb la incorporació de nous mestres a la direcció. Aposta per un model basat en l'aplicació de metodologies actives i per involucrar-se amb la comunitat en la posada en marxa de diferents iniciatives. Participa en el Projecte de Millora i Transformació de la Conselleria d'Educació. A més, se situa en un edifici emblemàtic i amb molta història, qüestió amb la que s'està treballant per donar a conèixer a la ciutadania.

És una escola amb una llarga trajectòria a la barriada i té la intenció d'incorporar nous canvis de la mà de les famílies i el propi entorn. Moltes de les famílies de El Hoyo acudeixen al centre per la proximitat amb l'escola, representen un terç de totes les famílies del centre. Per contra, hi ha poques famílies de la resta del Secar que vulguin accedir a l'escola, segons expliquen famílies a peu de carrer i altres fonts.

Es parla fàcilment entre els membres de la comunitat d'un centre educatiu molt estigmatitzat, principalment a través dels col·loquis amb la ciutadania i comunitat educativa hi ha dues qüestions principals, per una part algunes famílies no volen matricular els infants perquè hi ha famílies d'ètnia gitana i per altra banda, perquè no es considera favorable la organització de les classes i cursos de manera unitària. Moltes de les famílies del Secar porten els seus fills a centres propers, sobretot al CEIP Establiments.

“La gent del barri no duu els infants a l'escola del barri i és una pena”

El fet que les famílies del barri no ocupin totes les places disponibles fa que el centre rebi molts altres infants de diferents barris de Palma o voltants. Aquesta qüestió suposa que hi hagi molta més mobilitat de les famílies del centre i no es mantengui una continuïtat, així com també dificulta poder oferir serveis de menjador, activitats extraescolars, etc.

Des de l'escola i la resta de la comunitat, especialment amb suport i col·laboracions d'entitats com l'Associació de Famílies, l'Associació de veïns, entre d'altres, s'intenta donar un gir per lluitar contra aquesta imatge estigmatitzada i posar en valor l'aposta pedagògica del centre així com obrir l'escola a la comunitat i que esdevingui un espai per a tothom.

De fet, totes aquestes qüestions de rebuig cap l'escola del barri contrasten amb l'opinió de les famílies que assisteixen al CEIP Secar de la Real perquè la majoria mostren una satisfacció molt alta amb el centre i l'equip educatiu. També ho fan els infants que hi assisteixen, així s'ha pogut recollir a través de diferents instruments la valoració que fan del centre. Algunes de les qüestions que més valoren són les activitats que realitzen en el dia a dia, la decoració, la tranquil·litat, que sigui un centre acollidor, els materials que tenen a disposició, etc.

Una altra qüestió que es trasllada des del CEIP són les faltes puntuals o situacions d'absentisme lleu d'alguns infants, especialment de famílies d'El Hoyo. Per altra banda,

també preocupa la falta d'estimulació i falta de control d'esfínters dels infants de 0 a 3 anys que s'incorporen per primer cop a l'escola. Es detecta que moltes famílies tenen mancances pel que fa a les habilitats parentals i pautes de criança.

Des del SIC s'aposta en la mateixa línia de poder treballar de la mà per a promocionar intervencions comunitàries i poder donar resposta a necessitats dels infants i les seves famílies. La direcció del centre es mostra completament motivada a establir relacions de col·laboració i plantejar aquestes intervencions de manera conjunta. S'especifica en els apartats següents les línies d'intervenció previstes del servei.

El col·legi d'Aula Balear és un altre centre educatiu de referència per a moltes famílies del barri, és per això que, a pesar d'estar a les afores del barri, l'hem inclòs durant tot el procés d'intervenció i elaboració de materials i contingut del SIC. Aula Balear és una cooperativa d'ensenyament i un centre educatiu concertat que ofereix serveis en tots els nivells educatius des d'educació infantil, primària, Secundària i postobligatòria.

Des d'aquest centre es destaca també l'absentisme com una qüestió preocupant però puntual i no de massa gravetat. També preocupa la desmotivació de l'alumnat, especialment preadolescents i adolescents. Són algunes qüestions que comparteixen en general els centres educatius de la zona i segurament també molts altres. Potser aquestes i altres qüestions comunes són un preàmbul per a organitzar una comissió educativa al barri per a fer front i millorar la situació.

Per últim, l'IES Son Pacs és un dels centres educatius de secundària referents de la zona nord. És dels més propers al barri i hi acudeixen majoritàriament joves del Secar de la Real, Bunyola, Puigpunyent, Cas Capiscol, Son Oliva, Palmanyola, etc. A pesar d'estar situat a les afores del barri, des del SIC també l'hem pres de referència com a recurs del territori.

Tenen especial dificultats en relació a la connectivitat del transport públic perquè hi ha molt poca freqüència i la que hi ha no s'ajusta amb els horaris del centre. Són qüestions que es treballen des de la Conselleria d'educació i amb les empreses de transport EMT i TIB però no queden resoltes.

Reben poc alumnat del CEIP del Secar de la Real, perquè com s'ha comentat anteriorment hi ha poques famílies del barri que hi acudeixen. Aquest any només dos alumnes han iniciat cicle d'ESO.

Una dada que destaca és que el 25% de l'alumnat del centre és NESE i existeix manca de suports de PT o AL especialment a partir de 3er ESO.

Destaquen també l'absentisme de joves especialment del barri del Secar de la Real, que acostumen a ser joves de minories ètniques amb dificultats acadèmiques.

b. Salut

El Centre de Salut de referència del barri és el CS Camp Redó, un recurs que com el seu nom indica queda fora del territori. Complementa els seus serveis i atenció amb les Unitats Bàsiques de Salut de Son Sardina i Establiments.

Des del CS les treballadores socials expliquen que atenen a una zona molt extensa i variada. Una de les qüestions que es ressalta amb major preocupació és l'alt percentatge de persones en situació d'extrema vulnerabilitat i pobresa que arriben al centre. Als voltants del centre hi ha concentrats diversos recursos per a persones en situació de sense llar de la Xarxa d'Inclusió Social. El tipus de demandes i atenció necessàries per aquest col·lectiu és diferent a la resta de població en general. Es demana poder tenir una unitat específica per poder atendre millor aquest col·lectiu específic i així millorar també l'atenció de la resta de pacients del centre.

Per altra banda, degut a la pandèmia, actualment el CS no té en marxa cap programa d'actius des del qual realitzar tallers o activitats de salut de tipus més comunitari, així i tot es mantenen oberts a propostes o col·laboracions amb el SIC o altres recursos del territori

En relació al territori del Secar de la Real des del centre de salut no es destaquen gaires qüestions especialment significatives, com si ho fan d'altres zones com Corea o altres. Així i tot, sí fan especial èmfasi al consum de drogues entre la població del El Hoyo, adults, joves i inclús preadolescents. Des de diferents àmbits i sectors del Secar de la Real apunten que, com ja hem indicat abans, a El Hoyo existeix tràfic de drogues i consum.

Una de les principals problemàtiques de salut de la zona són les condicions d'insalubritat, tant dels assentaments, com del poblat de El Hoyo, així ho indica la Defensora de la Ciutadania algunes de les persones que viuen en aquestes zones, igual que veïns propers. La mala gestió de residus d'algunes de les persones que hi viuen, la falta de serveis de neteja municipals que no poden accedir-hi, falta de contenidors als

carrers on hi ha aquests assentaments, etc. fan que les condicions salubritat siguin preocupants.

Precisament, pensem que poden dibuixar-se algunes línies d'intervenció amb el CS Camp Redó en relació a la salubritat de les zones dels Assentaments i El Hoyo, així com també participar d'espais educatius o pedagògics amb les famílies del CEIP que tenen dificultats en estimulació, cura o criança dels fills/es.

c. Serveis d'atenció social

En aquest apartat s'engloben els diferents serveis i recursos d'atenció social que tenen presència al barri o que hi intervenen. En aquest sentit es fa referència a Serveis municipals i entitats del tercer sector.

Començant per Serveis Socials, el Secar de la Real té de referència el Centre Municipal de Serveis Socials Nord ubicat al barri de Camp Redó i que també ofereix atenció les següents barriades: Cas Capiscol, Establiments, Son Espanyol, Son Sardina, Amanecer, Plaça de Toros, l'Olivera, Bons Aires i Camp Redó.

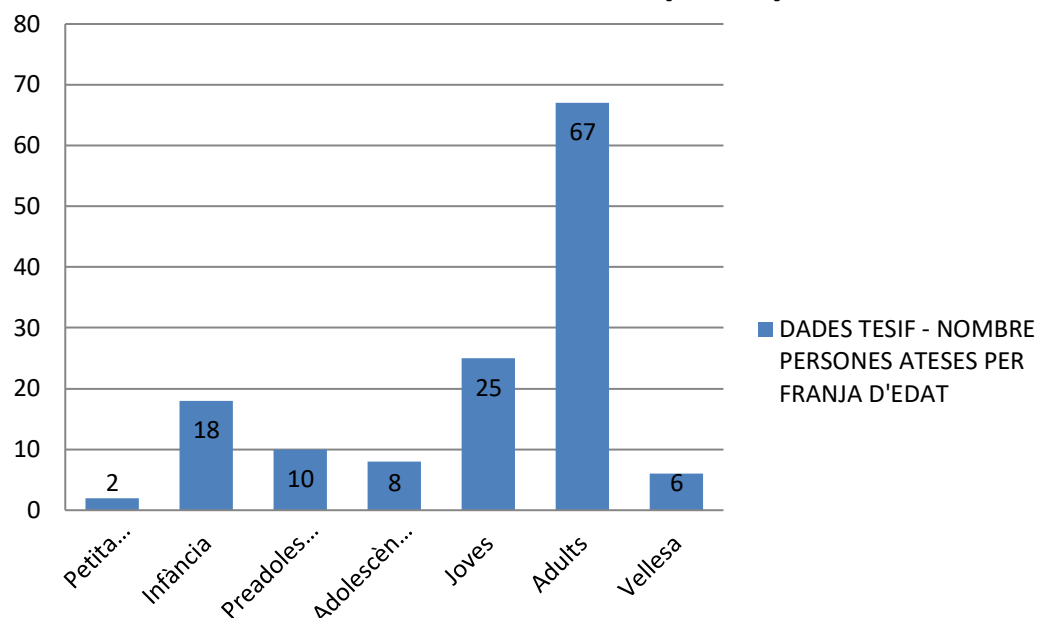
Concretament, el barri del Secar de la Real és un dels barris prioritaris que ha marcat l'Àrea de Benestar Social per a iniciar el Servei d'Intervenció Comunitària. El CMSS Nord, juntament amb l'entitat el GREC – Grup d'Educadors de Carrer i Treball amb Menors, impulsen el SIC amb la finalitat de millorar les condicions de vida de la comunitat a través de l'acció conjunta i consensuada entre entitats, serveis i ciutadania de barri.

Aquest servei es desenvolupa també a la barriada de Camp Redó juntament amb CMSS Nord, així com també a les barriades de Son Oliva i Pere Garau també des del GREC i, en aquest cas, conjuntament amb el CMSS Llevant Nord. Altres barriades de la ciutat disposen del mateix servei gestionat per entitats del tercer sector i els CMSS de referència.

En data de 2020, al Secar de la Real hi ha 36 expedients amb intervenció oberta al CMSS Nord. Seguidament es desglossen les dades d'atenció del Treball Social i Familiar – TSIF, referents a l'any 2019 referent als 47 expedients oberts i cedides des de l'Àrea de Benestar Social.

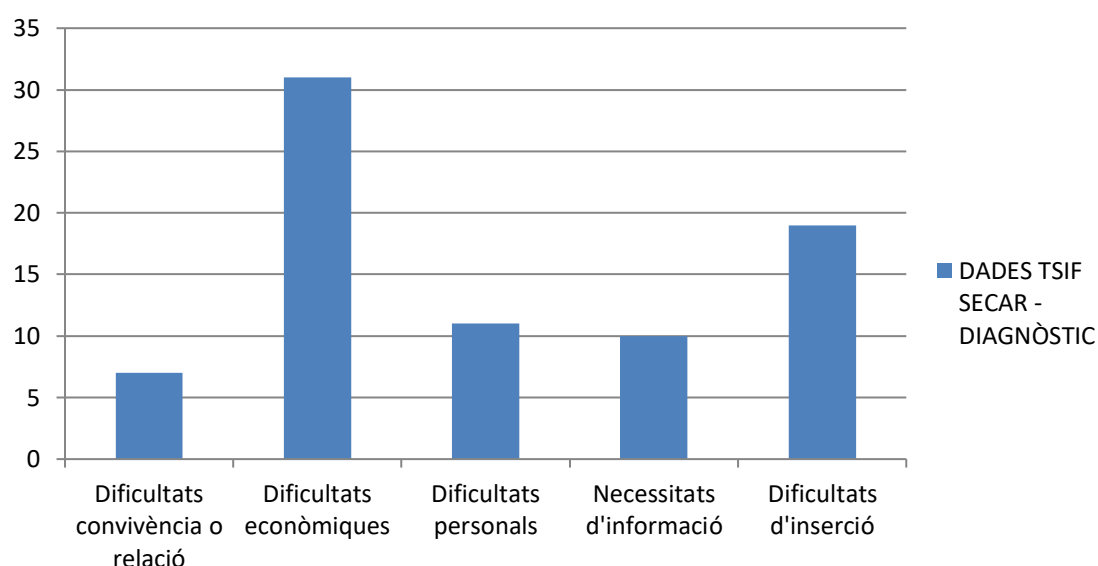
Durant el 2019 el CMSS Nord va atendre a un total de 137 persones, la distribució per edats d'aquestes persones és la següent:

DADES TSIF - NOMBRE PERSONES ATESES PER FRANJA D'EDAT (2019)

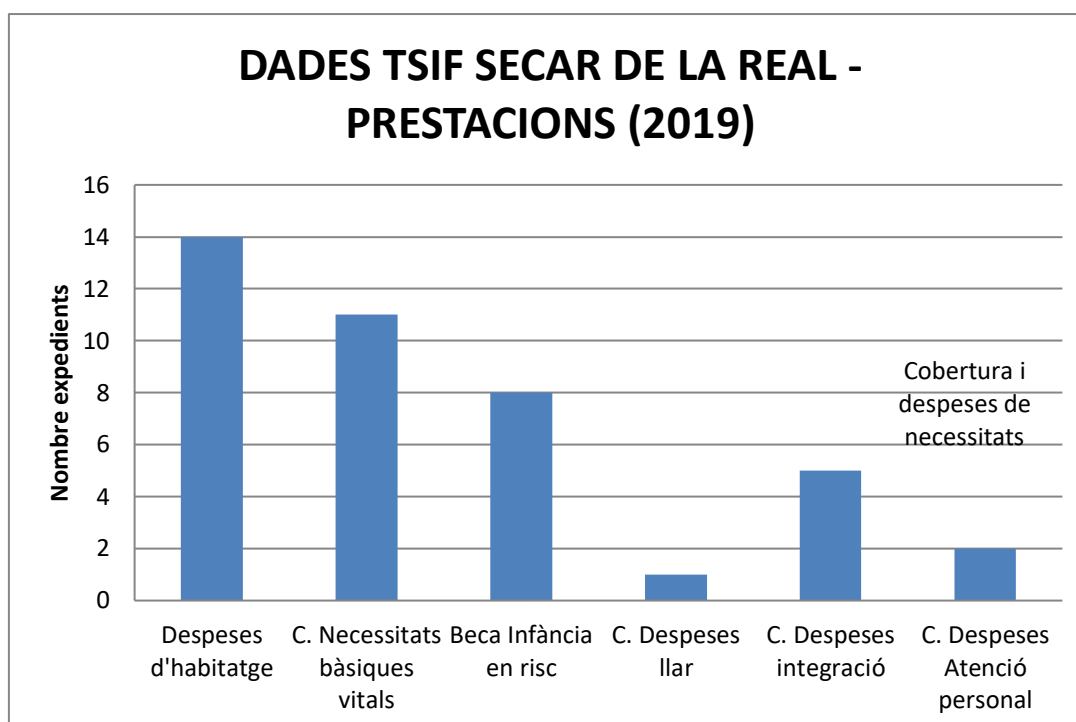
D'aquestes persones ateses, els principals diagnòstics estan relacionats sobretot amb situacions de dificultats econòmiques i dificultats d'inserció. Queden desglossats així:

DADES TSIF SECAR - DIAGNÒSTIC (2019)

Per últim, en relació a les prestacions per a la cobertura de necessitats, destaquen principalment la cobertura de despeses d'habitatge, de necessitats bàsiques vitals i beca

infància en risc. La distribució dels diferents tipus de prestacions es distribueix de la següent manera:

A la barriada del Secar de la Real i als voltants trobem un important nombre d'entitats del tercer sector que ofereixen serveis d'atenció social en diferents àmbits d'intervenció.

Per un costat, trobem entitats i recursos específics per a persones en situació de sense llar en situacions d'extrema vulnerabilitat, que formen part de la Xarxa d'Inclusió Social del Consell de Mallorca. Hi ha dos recursos de caire residencial que es troben a les zones més rurals del Secar de la Real, i també hi ha intervenció de manera habitual des de la Unitat mòbil d'emergència social (UMES).

Per un altre costat hi trobem Can Gazà – Institut Contra l'Exclusió Social, des de on disposen d'un recurs residencial amb 25 places que atén a homes en situació d'especial vulnerabilitat en situació de carrer i amb problemàtiques de salut i addiccions en tractament i en abstinència. Es defineixen com una gran família que treballa per a la millora de les condicions de vida de tots. A la vegada també desenvolupen activitats i treball ocupacional com és el Taller Marginàlia, espai ubicat al Polígon de Can Valero amb articles de segona mà restaurats pels residents que es troben en millors condicions.

I finalment, la Fundació Social la Sapiència des de la finca de Son Ribes gestiona un nou centre d'acolliment amb 19 places que va sorgir arrel de la necessitat accentuada

per la pandèmia i que inicialment les persones foren ateses al hipòdrom Son Pardo durant el confinament. Actualment des del SIC encara no s'hi ha pogut establir contacte.

També Creu Roja gestiona les UMES (Unitat Mòbil d'Emergència Social) i atén les necessitats bàsiques de persones en situació de sense llar que es troben al carrer i en general en situació de risc. Es tracta d'un programa nocturn i diürn, dirigit a les persones en situació d'exclusió social que pernocten als carrers de Palma i que té com a finalitat atendre les seves situacions d'emergència així com motivar-les perquè s'integrin als centres de la Xarxa per a la inclusió social. Des d'aquest servei atenen les persones situades en els assentaments de la zona del Riskal.

També recentment des de Creu Roja van iniciar un projecte de caire comunitari per a complementar aquesta atenció però que no se n'ha pogut donar continuïtat per manca de subvenció o ajuts de l'Administració pública, segons expliquen des de l'entitat.

Pel que fa a altres entitats del tercer sector, també hi trobem la Fundació ASPAS, entitat sense ànim de lucre d'utilitat pública que ofereix atenció integral a les persones amb discapacitat auditiva i les seves famílies. Treballen per defensar els drets individuals de llibertat i igualtat per tal d'aconseguir la plena inclusió social de les persones ateses. Disposen de dos Centres Especial de Treball dedicats a la restauració en el barri del Secar de la Real. També al barri hi ha una de les seues ubicades a la zona del Riskal des d'on ofereixen altres serveis de formació, orientació i inserció laboral, atenció a famílies, etc.

A la zona de l'hospital de Son Espases, un tant fora de la barriada, hi trobem el centre de Son Tugores, on atenen especialment persones amb discapacitat intel·lectual greu i alteracions del comportament d'alta gravetat. És un recurs gestionat per APROP, un consorci sense ànim de lucre que neix el 1991 format per la CAIB, a través de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, el Consell Insular de Mallorca, el Consell Insular de Menorca y Amadip Esmment. Ofereixen serveis de caràcter residencial, assistencial i educatiu per a persones adultes amb discapacitat intel·lectual amb la intenció de millorar la qualitat de vida. Disposen d'un altre centre a Marratxí, Son Llebre.

Per últim, el servei de dinamització de Joves de l'Àrea de Joventut de l'Ajuntament de Palma, Dinamo, té com a objectiu principal fomentar la participació juvenil a la barriada, atenent uns models democràtics i saludables. Aquest servei presenta varis programes com la dinamització sociocultural en el territori, el suport a les iniciatives juvenils, la informació i difusió de recursos i aspectes que susciten l'interès de la joventut, a més de

donar suport a les associacions i entitats del barri que facin feina o tenguin relació amb el jovent.

De manera general en totes les entitats socials del barri hi ha plena disposició a col·laborar i a treballar en xarxa per a la millora del barri i de les persones que hi viuen. En aquest sentit, des del SIC s'han organitzat diverses reunions de manera individual i també grupal amb entitats i altres recursos del barri amb la intenció de valorar les possibilitats d'organitzar una Taula d'entitats i serveis del barri. La valoració inicial és molt positiva i es preveu poder continuar amb aquesta tasca marcant-la com una de les línies estratègiques d'intervenció del Servei.

d. Associacionisme

El teixit associatiu del barri actualment està configurat a través de dues associacions de veïns, l'Associació de Veïns Secar de la Real i l'Associació de Veïns La Real (actualment sense activitat), l'Associació de Gent Gran, Ass. Ningún Niño Sin Terapia, l'AFA del CEIP Es Secar de la Real, l'AMIPA de l'IES Son Pacs, l'Ass Juvenil Club d'Esplai Es Tió, els Amics de la Ciència Ficció, la Coral Masculina A l'Octava i la colla de dimonis Realment Cremats.

El Secar de la Real és un barri amb una amb una ampla oferta sociocultural, la qual va de la mà amb la implicació que mostren les associacions del territori per tal de fomentar la interacció social i el sentiment de barri o pertinença. No obstant això, la participació ciutadana no acaba de respondre a aquesta oferta per motius diversos, entre els quals s'ha pogut observar la distància que hi ha entre els nuclis urbans, el fet que el territori s'utilitzi com a ciutat dormitori, la centralització de la difusió de les propostes a la zona del Secar Nou, desconeixement dels recursos existents, etc. També es dona que moltes de les persones participants en les propostes i iniciatives del barri venen d'altres barriades properes com Son Sardina, Establiments, etc.

En relació a les associacions i entitats del territori, cal destacar que l'Associació de Veïns Secar de la Real hi té un paper protagonista pel volum d'activitats que ofereix des del Casal de barri, així com també de lideratge en relació a les altres entitats, donant suport i oferint col·laboracions.

La relació entre les associacions és positiva i existeixen canals de comunicació fluids entre algunes d'elles però, així i tot, manca un treball en xarxa que arribi a la resta

d'entitats i que ajudi a organitzar i dinamitzar l'oferta socioeducativa del barri per a que aquesta sigui més integral i eficient per a tota la ciutadania.

Com s'ha comentat anteriorment, arrel de l'elaboració de la Guia de Recursos del Secar de la Real del SIC, es va organitzar una reunió conjunta entre tots els recursos del barri i s'aprofita per compartir la necessitat expressada de diverses entitats d'organitzar-se de manera conjunta i valorar la possibilitat de constituir una Taula d'entitat i serveis del barri. La valoració i resposta per part dels i les assistents va ser absolutament favorable i positiva, i s'inclou com una de les línies estratègiques del SIC.

En referència a les dues associacions de veïns, cal comentar que la relació entre elles es pràcticament nul·la. L'Associació de Veïns Secar de la Real es va constituir l'any 2009 a partir d'un grup de persones que tenen interès per realitzar accions conjuntes per fomentar la interacció social de la comunitat, d'una manera voluntària i sense ànim de lucre. Aquesta, sorgí a partir d'un descontent envers a l'antiga Associació de Veïns, La Real, la qual es va fundar l'any 1977 però actualment no compta amb local propi i està pràcticament inactiva.

Per entrar en detall, l'Associació de veïns Secar de la Real a més de representar davant l'administració les peticions veïnals, buscar solucions i generar propostes, promoure activitats socioculturals, tallers, festivitats i tradicions obertes a tota la població del barri, va presentar un projecte de barri a l'àrea de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Palma amb l'objectiu d'assolir la gestió del Casal de Son Cànaves. Aquest projecte de barri ha estat acceptat i actualment tenen una concessió fins el 2022 per portar-lo a terme. A través d'aquest projecte de barri es contempla poder tenir una figura de dinamització que s'encarregui de l'atenció al públic, cessió d'espais, organitzar i fer difusió de les activitats socioculturals ofertades, etc.

Es tracta d'una entitat arrelada completament al territori amb una gran implicació per a buscar millores i oferir propostes socials, culturals i educatives a la ciutadania. Des del SIC s'aprecia un treball de molta qualitat per part d'aquesta entitat veïnal.

Per una banda, cal destacar el suport que ofereix a l'Associació de Gent Gran, que havia quedat paralitzada per motius interns havent de reconstituir la seva junta directiva i per les restriccions de la crisi sanitària de la Covid. Aquest procés ha estat llarg i ha suposat un gran esforç burocràtic que l'AVV ha assessorat i dirigit. Per altra banda, ressaltar també el suport que l'AVV dona al Club d'Esplai Es Tió oferint beques de formació per al curs de monitors/es de temps lliure per tal de fomentar la continuïtat de l'Esplai i la

formació del jovent. També cedeix espais i assessora en tot lo referent a gestió i organització.

Algunes de les demandes que trasllada l'Avv Secar de la Real són en relació als i les joves del barri. Preocupa que no aconseguen arribar a connectar amb la majoria d'ells i elles i consideren que hi ha una part d'aquest jovent que "no té inquietuds". Diferencien alguns grups de joves, per una part joves que acostumen a estar més al carrer que solen ser de la zona del Hoyo, per una altra banda joves de famílies de les zones residencials que se solen reunir a dins les cases pròpies i per últim, un grup de joves més participatiu en activitats comunitàries i que estan vinculats a l'Esplai.

L'edat que consideren més desamparada i més complicada és dels 16 als 19 anys, però especialment els hi preocupen els joves del barri d'entre 12 a 16 anys aproximadament, ja que han detectat que en aquestes edats tendeixen a desplaçar-se cap a altres barriades de Palma per disfrutar de l'oci del centre de la ciutat. Com a associació intenten oferir diverses opcions d'oci de manera puntual per possibilitar les oportunitats en el barri, incloent oci nocturn alternatiu. Fan èmfasi en que hi ha pocs recursos i activitats a la barriada pel jovent, fet que consideren que pot fomentar la vida poc saludable. Expliquen que una part del jovent, més participativa, està relacionada amb els infants i adolescents que han anat al Club d'Esplai, considerant que les activitats, els valors, els ensenyaments i les rutines saludables es reflexen en les actituds de les i els joves.

Des de l'Avv els hi agradaria poder facilitar un lloc de relació als i les joves del barri. Ho han fet des del casal de manera més informal però no ha funcionat. Pensen que potser facilitar algun local juvenil on hi puguin acudir a realitzar activitats podria ser de profit. Així i tot, els i les joves per la seva part no expressen ni demanen cap proposta en aquest sentit.

Des de l'Avv de moment no tenen activitats o tallers dirigides especialment a adolescents en la programació del Casal de barri de manera continua, que potser seria una manera de donar inici a aquestes propostes o iniciatives que plantegen.

El treball en xarxa entorn al jovent s'intenta donar dins el mateix barri com amb als voltants. L'Avv Secar de la Real, juntament amb el casal de Son Sardina, i el d'Establiments tenen establerts canals de comunicació efectius i treballen conjuntament per tal de poder oferir activitats a la població sense solapar-se, especialment pel que fa

als caps de setmana. A més, de manera puntual també plantegen algunes activitats per fer de manera conjunta.

Parlant del treball en xarxa respecte les associacions del barri, desde l'Avv es dona molta importància a poder treballar de la mà amb la resta d'entitats i recursos del territori i per aquest motiu, sol·liciten la creació d'una Taula d'Entitats i Serveis.

En quant a l'Associació de Famílies de l'Alumnat (AFA) del CEIP Es Secar de la Real, cal mencionar que s'ha reconfigurat recentment amb un nou grup de mares i pares que treballen amb la comunitat educativa del centre amb la finalitat d'impulsar millores i oferir activitats i/o serveis que complementin l'activitat de l'escola. Aquest canvi ha sorgit a ran d'un canvi en la direcció de l'escola.

La gestió de l'entitat funciona a través d'una caixa de resistència amb aportacions de les mateixes famílies i de donacions. A dia d'avui, no han sol·licitat cap tipus d'ajuda o subvenció.

S'aprecia de manera molt positiva la participació activa en la junta de l'entitat per part d'alguna de les famílies que configuren la junta ve de la Costa de na Verda (El Hoyo), donat que acostuma a ser molt difícil aconseguir que aquestes famílies s'involucrin en les activitats del centre.

Des de l'AFA es treballa conjuntament amb el CEIP Es Secar de la Real per trencar amb els estigmes existents i apropar l'escola al barri. Una de les actuacions que plantegen és habilitar espais de joc que fomentin la interacció social entre infants i famílies de la barriada. Un d'aquests espais podria ser el pati de l'escola, participant així a la iniciativa Patis Oberts, que es desenvolupa des de l'àrea d'educació de l'Ajuntament de Palma, per tant, es permetria obrir el centre a la ciutadania.

Un altre espai molt sol·licitat per l'AFA és la zona verda enfront del CEIP, la qual consideren molt necessària atès que l'escola no compta amb cap zona verda dirigida al joc.

En relació amb les activitats extraescolars, l'AFA està treballant per a poder oferir a les famílies del centre el servei de menjador, ja que aquest és imprescindible per a poder oferir activitats a la tarda. El fet de que la majoria de les famílies no siguin del barri dificulta molt la vinculació amb les activitats extraescolars.

Per acabar, recentment s'ha instal·lat al barri l'Associació Ningún Niño Sin Terapia, formada per famílies d'infants amb diversitat funcional, especialment Trastorn Espectre Autista (TEA). El seu objectiu principal és sensibilitzar a la societat i informar entorn el TEA, lluitar pels drets dels infants amb discapacitat, fomentar la inclusió educativa i social, a més de treballar per aconseguir que les teràpies de qualitat i gratuïtes. A causa de la seva recent arribada la relació de l'associació amb el CEIP és encara prematura però hi ha intencions per ambdues parts de fer tasques conjunes.

e. Oci, esports i temps lliure

El Secar de la Real és un barri amb una bona dotació d'instal·lacions i infraestructures; aquestes son relativament noves i es troben en bon estat. Uns dels handicaps amb els quals es troba la ciutadania o les entitats a l'hora de fer-ne us és la falta d'hores lliures les quals disposen aquests espais. Els clubs esportius que actualment en fan ús utilitzen tota la disponibilitat horària dels espais i aquest fet impossibilita tant a la ciutadania com a entitats o nous clubs aprofitar aquestes instal·lacions. Aquests recintes i clubs esportius són:

- El Camp de Futbol Municipal Secar de la Real, gestionat per l'IME, es troba dins el nucli urbà i actualment hi ha un conveni amb una única entitat esportiva, el Club Deportivo La Unión. Aquest Club té cedida la totalitat de les instal·lacions.
- El Pavelló municipal David Muntaner, utilitzat per l'Escola Deportiva Viva Sports majoritàriament, i algunes hores també pel Club de Balonmano Secar de la Real. En aquesta instal·lació existeix un descontent per la distribució desigual d'hores entre ambdues entitats esportives. S'han organitzat algunes reunions amb IME però actualment aquesta qüestió no està resolta. Des de l'AVV també es dona suport i s'ha traslladat aquesta situació per a intentar revertir-la.

Tant associacions com la ciutadania, especialment famílies, infants i joves, han traslladat la necessitat de tenir més espais oberts per a poder practicar esport sense dependre de la vinculació amb un club. Comenten que no hi ha cap hora a la setmana disponible per a poder reservar un espai per a fer "patxangues". Hi ha la pista Nança de Nàpols, a la zona de Son Serra Parera, què és una instal·lació oberta, però només està habilitada per a jugar a bàsquet, i sobretot, el factor de la distància fa que els i les joves d'altres zones del Secar no hi arribin per llunyania.

Al Secar de la Real es un territori on es pot trobar una àmplia oferta d'activitats i recursos per a esports, activitats d'oci i culturals:

Nordic walking: promoció de la caminada nòrdica o marxa nòrdica amb l'objectiu d'oferir opcions esportives de qualitat. Coneixen moltes rutes al voltant de tota l'illa per practicar aquest esport. El servei que ofereixen són: Mamis en marxa, Cursos d'iniciació, Entrenaments personals, Competicions, Caminades nòrdiques, Incentius d'empresa - "team building", Jornades familiars Nordic Walking infantil, Nordic Walking i turisme.

Club de Balonmano: El club acull a 140 persones vinculades als 12 equips; benjamí, aleví, infantil, cadet, juvenil i sènior, la majoria d'elles veïnes i veïns del Secar de la Real. Ofereixen entrenaments setmanals al Pavelló Municipal David Muntaner i també a altres instal·lacions de Palma. Com s'ha comentat anteriorment, la repartició desigual de l'espai amb Viva Esporta fa que el Club Balonmano hagi de traslladar entrenaments i partits a altres barri de Palma.

Club de futbol La Unión: hi ha 350 persones vinculades als 22 equips (infantil, cadet, juvenil i sènior). Ofereixen serveis com: entrenaments setmanals, tecnificació campus d'estiu, Setmana Santa i Nadal. Degut també a la gran demanda les pistes de futbol de l'IME queden completament ocupades per el club esportiu.

f. Zones de major vulnerabilitat

En l'apartat de contextualització del territori s'ha fet referència a totes les zones i s'han descrit les particularitats de cadascuna. En aquest nou punt es posa el focus en les zones de major vulnerabilitat que trobem en la barriada entrant amb més detall per exposar la realitat social que existeix.

POBLAT "EL HOYO" O CA NA VERDA:

La urbanització de Ca na Verda va ser construïda fa més de cinquanta anys, situada a la falda del torrent de Sa Riera, preocupa especialment el risc que corren en cas de riuada les persones que hi viuen, la majoria famílies amb infants i persones d'edat avançada.

La situació d'irregularitat dels habitatges no permet fer cap millora, i amb el pas dels anys servei d'enllumenat públic, recollida de fems, etc. s'han anat perdent. Això fa que sovint hi hagi condicions d'insalubritat.

Aquesta situació d'irregularitat urbanística no és compartida per molts dels veïns que hi viuen, asseguren que hi ha més de 60 cases legals, amb les seves escriptures corresponents, amb llum i contador de Gesa, i no com a caseta d'eines. El poblat ha anat creixent any rere any i de moment, a pesar d'haver-hi projectes com la Falca Verda, no sembla que a curt termini hi hagi cap tipus d'intervenció.

22

arabalears

URBANISME

SOCIETAT | 01/12/2018

Els residents del poblat barraquista d'El Hoyo, En risc d'inundació

Un centenar de persones viuen a la urbanització il·legal situada a pocs metres del curs de la Riera

Aina Riera Serra

²² Ara Balears, 01/12/2018. https://www.arabalears.cat/societat/residents-poblat-barraquista-hoyo-inundacio_1_2708985.html

Com s'ha comentat en altres apartats, és una zona que passa un tant desapercebuda. Està literalment enfonsada, com bé indica el seu nom, El Hoyo. Així hi fan referència les persones que hi viuen posant en valor moltes altres qüestions que hi aprecien.

Una de les coses que més traslladen és que es tracta d'un lloc tranquil, un entorn verd i natural al voltants, també que la majoria de les persones es coneixen unes amb les altres, sobretot perquè moltes són família. Aprecien tenir l'escola a prop i la bona relació que hi tenen. En general, no expressen gaires més demandes que les de recollida de fems i gestió de residus, manca d'asfaltat i enllumenat als carrers.

“Aquí somos payos y gitanos y nos llevamos bien todos”

També algunes de les famílies els hi agradaria poder tenir més espais i recursos per a que els infants i joves puguin jugar de manera més segura, ja que ho fan als carrers i el trànsit de cotxes és continu. És una realitat quotidiana que infants i joves estiguin al carrer jugant a petanca, amb bicicleta, escoltant música, etc.

Durant l'estiu 2021 la participació de joves i infants en les activitats comunitàries programades des del SIC ha estat molt alta, responent amb una bona vinculació i implicació amb les activitats proposades.

Una altra de les qüestions que sorgeix entre la ciutadania i serveis és la preocupació pel tràfic i el consum de drogues, especialment dels més joves. Esporàdicament la policia passa pel camí de Ca na Verda, però no acostuma a haver-hi controls o redades policials. A pesar d'això, son varies les notícies que des de fa temps comparen aquest poblat amb l'antic poblat de Son Banya, les persones que hi viuen rebutgen totalment aquestes equiparacions i pràcticament presenten realitats socials diferents, encara que puguin compartir alguns aspectes comuns, com ara que moltes de les persones són famílies d'etnia gitana.

Un poblado del Secar de la Real se convierte en el nuevo Son Banya

23

Els residents del poblat conegut com El Hoyo s'organitzen per evitar ser el nou Son Banya

24

²³ Ultima Hora, 12/03/2018.

²⁴ Titular IB3 Noticias, 31/03/2018

El Hoyo se consolida como el principal centro de tráfico de marihuana en Palma

25

En general entre els veïns i veïnes d'altres zones del barri no existeix cap situació de conflicte, bàsicament no existeix relació i cadascú fa la seva. També dins el poblat hi ha algun negoci i famílies que es dediquen a treballs artesans, altres treballen en hosteleria o construcció.

“Mai hem tingut cap problema amb els veïns de la costa de na Verda”

S'aprecia fàcilment com de manera general en el poblat tampoc no interessa massa la relació o interacció amb la resta de veïns, veïnes i zones del barri. Acostuma a haver-hi un ambient reservat i conservat entre les persones del poblat de cara a les persones externes. Així i tot, en tot moment hi ha un ambient de respecte, i una vegada a dins el tracte és cordial i acollidor.

ASSENTAMENT RISKAL

L'assentament del Riskal s'ubica per sobre de Son Serra Parera i enfront de la zona residencial i complexe del Riskal. Es tracta de tres solars de propietat privada i sense edificar. Com s'ha comentat anteriorment, es tracta d'uns terrenys que sembla que pugui haver-hi una possible especulació per a futures construccions, així i tot, des de la Defensora de la Ciutadania, asseguren que no existeix cap queixa ni demanda interposada per ocupació.

Els veïns i veïnes de la zona tenen un enfrontament i malestar continu de cara a aquestes persones dels assentaments. Així i tot, no solen produir-se situacions d'incivisme greus. Preocupa especialment la gestió de residus de la zona i risc d'incendi, que ja han ocorregut en algun moment. Així i tot, no acostuma a haver-hi problemàtiques greus, ni soroll, etc. la tònica general és de tranquil·litat. Alguns dels testimonis dels veïns han transmès al SIC que simplement no agrada sortir al balcó de casa i haver de

²⁵ Mallorca Diario, 01/04/2018

veure l'assentament, segons expliquen, distorsiona totalment les vistes i el paisatge. Sobre aquestes queixes són vàries les notes de premsa que hi trobem:

Diario de Mallorca

Quejas de vecinos por el poblado ilegal en el Secar de la Real

"Venimos sufriendo el asentamiento de más de 40 personas hace años y Cort no hace nada", indica José María Sarabia

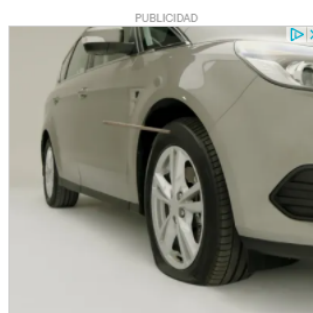
Lourdes Duran / Palma

21-07-19 | 21:04

Los más de ochenta vecinos de Secar de la Real que viven en la carretera de Establiments, junto al abandonado centro de ocio Riskal, han vuelto a quejarse por los problemas derivados del asentamiento ilegal frente a sus casas. "Nuestro temor es por cuestiones de seguridad porque el intenso tráfico de carritos con chatarra que transportan, sobre todo de noche, cruzando por la carretera, puede acabar muy mal", indica José María Sarabia.

También les preocupa el peligro de incendio porque el solar está muy seco y sin limpiar. Recordó el reciente incendio en la iglesia de Secar. "Venimos sufriendo el asentamiento de este poblado de más de 40 personas hace años y Cort no hace nada", indicó Sarabia. "Nos sentimos abandonados", añade.

Ahora, Qualitas Auto

26

L'assentament del Riskal està configurat per tres grans nuclis i hi viuen aproximadament 40 persones. Per una banda hi ha un grup de persones, majoritàriament homes d'origen àrab, de mitjana edat o inclús edats avançades. Acostumen a tenir un perfil d'inserció laboral i de dificultats econòmiques per pagar lloguer d'habitació. Alguns resideixen de manera més instal·lada i altres són més nòmades, van i venen en funció de la temporada o possibilitats laborals que els hi sorgeixen. Les demandes que fan es centren en cobrir necessitats bàsiques vitals, també sol·liciten més contenidors als carrers propers a l'assentament per a evitar conflictes veïnals.

Un altre nucli està format per persones romaneses d'ètnia gitana, aquest va ser el primer grup en instal·lar-se a l'assentament fa aproximadament uns 10 anys. Aquest grup està compost per diverses famílies amb infants i joves. Majoritàriament es dediquen a recollir

²⁶ Diari de Mallorca, 21/07/2019 <https://www.diariodemallorca.es/palma/2019/07/21/quejas-vecinos-poblado-ilegal-secar-2856276.html>

ferralla i obtenen ingressos d'economia submergida. Tenen la zona absolutament neta i endreçada, la configuració de les xaboles és molt més acurada que a la resta de nuclis.

Per últim, hi ha una tercera zona amb un grup de persones hispanes de mitjana edat amb un perfil d'exclusió social, cronicitat de sensellarisme, amb problemàtiques de salut mental i addiccions. És a la zona on acostumen a donar-se més problemes de convivència i aldarulls.

No hi ha gaire relació entre els diferents nuclis, cadascú té la seva entrada o camí per on accedir, tenen delimitada les diferents zones, especialment la part romanesa.

Els tres nuclis estan connectats amb diferents serveis d'atenció social, UMES, CMSS, GREC, Parròquia, o altres. Veïns que viuen enfront dels assentaments critiquen que rebin atenció perquè consideren que perpetuen la seva estada a la zona.

Cal citar la intervenció realitzada en el darrer any per part de Creu Roja a través del Projecte Assentiments i que ha quedat suspesa recentment. Des d'aquest projecte de vessant comunitària es realitzaven intervencions per millorar les condicions de vida de les persones que viuen en assentaments, per exemple tallers de gestió de residus i manteniment de la zona, gestionar demandes i sol·licituds administratives, millores de la convivència, hàbits saludables, oferir suport per a la inserció i orientació laboral, etc. És necessària una intervenció especialitzada amb aquest col·lectiu per poder atendre degudament a les necessitats que presenten les persones que es troben en aquesta situació d'extrema vulnerabilitat, i per això cal que les Administracions públiques responguin degudament assumint aquesta resposta o de la mà de les entitats del tercer sector.

A prop de les persones que viuen a assentaments

'Assentiments' vol millorar la qualitat de vida de les persones que resideixen en assentaments a Palma.

Popularment es coneix com assentament irregular o infrahabitatge un lloc on s'estableix una persona o una comunitat que està fora de les normes establertes per les autoritats encarregades de l'ordenament urbà. Tots tenen un denominador comú: el patiment, la pobresa i la vulnerabilitat en el seu grau més extrem, així com la marginalitat. A Palma, actualment, existeixen prop de vint assentaments distribuïts en diferents zones de la ciutat. Es tracta d'un perfil de persones

➤ Cobrim situacions de necessitats bàsiques.

heterogeni que presenten diverses problemàtiques i que solen agrupar-se com si d'una comunitat es tractés.

Creem vincles amb les persones que habiten els assentaments d'Establiments i Sa Riera

El projecte Assentiments comença amb la intervenció als assentaments d'Establiments i de Sa Riera per part d'un equip de voluntaris de diferents àrees d'intervenció (inclusió social, medi ambient i salut) amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida i l'entorn de les persones que hi resideixen, així com la relació i la percepció dels veïnats de la zona on s'ubiquen aquests assentaments. La nostra intervenció s'ha centrat en tres eixos d'actuació:

- Seguiment de la seva situació de vulnerabilitat, acompanyant als seus habitants als recursos disponibles i a les xarxes d'inclusió. Cobrir situacions d'emergència

i de necessitats bàsiques d'alimentació, abrisc i higiene.

- Formació als seus membres en la gestió dels residus des d'una perspectiva de salut pública.

- Formació en hàbits saludables i competències bàsiques de la salut.

➤ Fomentam el vincle entre els diferents col·lectius que hi habiten.

27

ALTRES ZONES:

Altres zones en les que també s'observen situacions de major pobresa o problemàtica social es troben al carrer Blavets de Lluç i al carrer Joan Mascaró i Fornés a l'altura del carrer Pinar.

Com s'ha comentat anteriorment, la zona baixa del carrer de Blavets de Lluç és una zona propera al torrent de la Riera i també a El Hoyo. Hi ha també famílies de nivell socioeconòmic baix i alguns veïns apunten que hi ha tràfic de droga. De manera habitual, al final del carrer hi ha una zona de solar que s'hi produeixen abocaments, els darrers mesos també hi ha alguna xabola on sembla que hi reparen o desmonten vehicles.

En relació a les persones que viuen a la cantonada del carrer Pinar no es té informació suficient, però per observació s'aprecia que també són persones amb perfil econòmic baix. Hi viuen algunes famílies amb infants i al costat hi ha un alberg juvenil i hostal.

²⁷ Revista Creu Roja Illes Balears. NÚM. 1.020. SEGON SEMESTRE, 2019. Pàg.4

g. Relacions socials

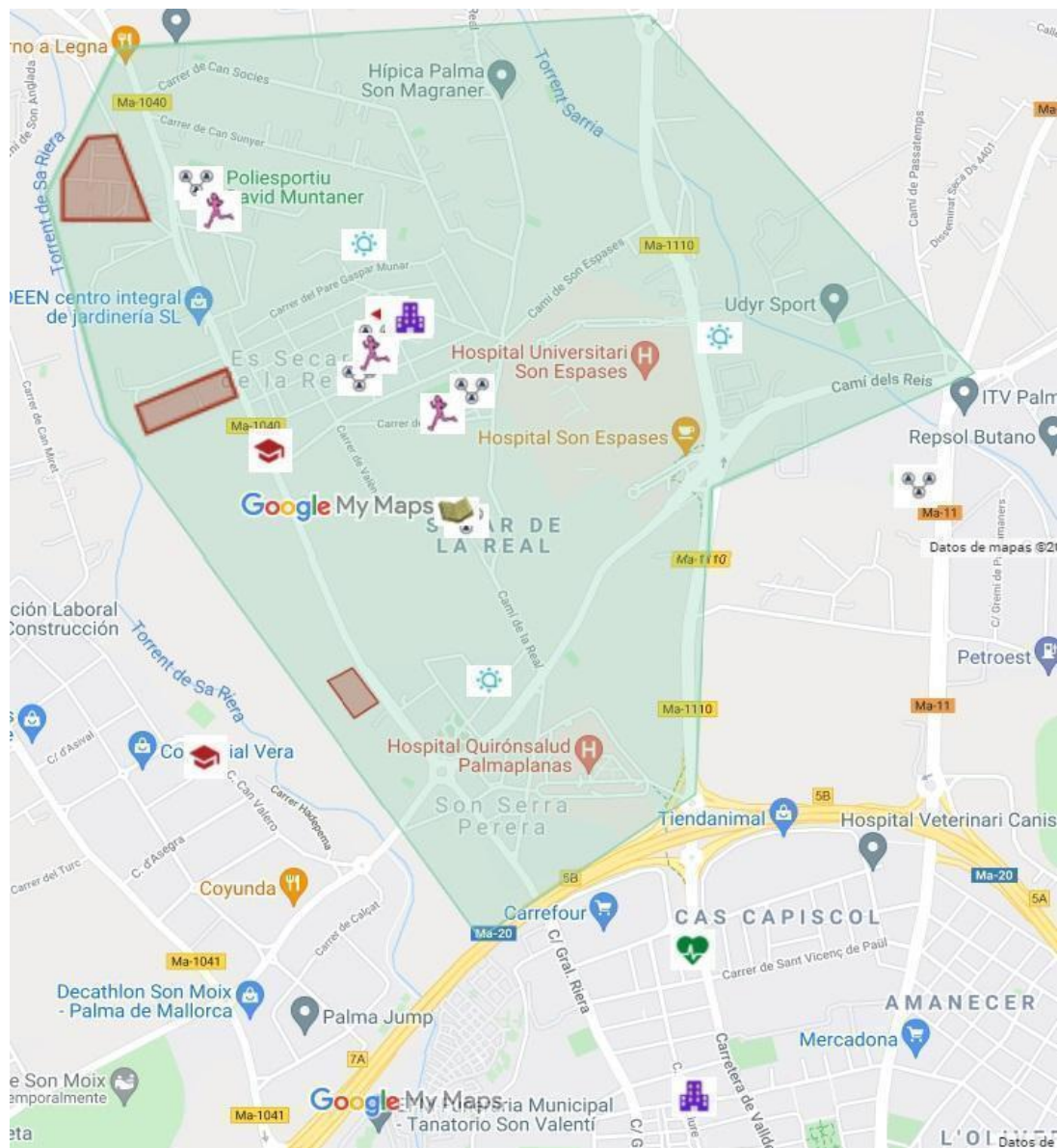
L'equip SIC del Secar de la Real, arran de la creació de la Guia de Recursos de 2021, ha realitzat un Mapa de Recursos de la barriada amb la intenció d'oferir una eina visual que faciliti a la comunitat ubicar els recursos i serveis esmentats a la Guia. S'han organitzat els recursos segons l'àmbit d'intervenció i categories de la Guia de Recursos.

Com es pot observar al mapa, molts dels recursos estan centralitzats a la zona del Secar nou, fet que, com s'ha esmentat anteriorment, potser no afavoreix a la interacció social entre els veïnes i veïns dels diferents nuclis. Per el contrari, degut a la concentració de recursos en una mateixa zona, aquesta es converteix en l'espai més influent de socialització aglutinant la major part de la ciutadania activa del barri fent d'aquesta la zona més concorrida de tot el territori.

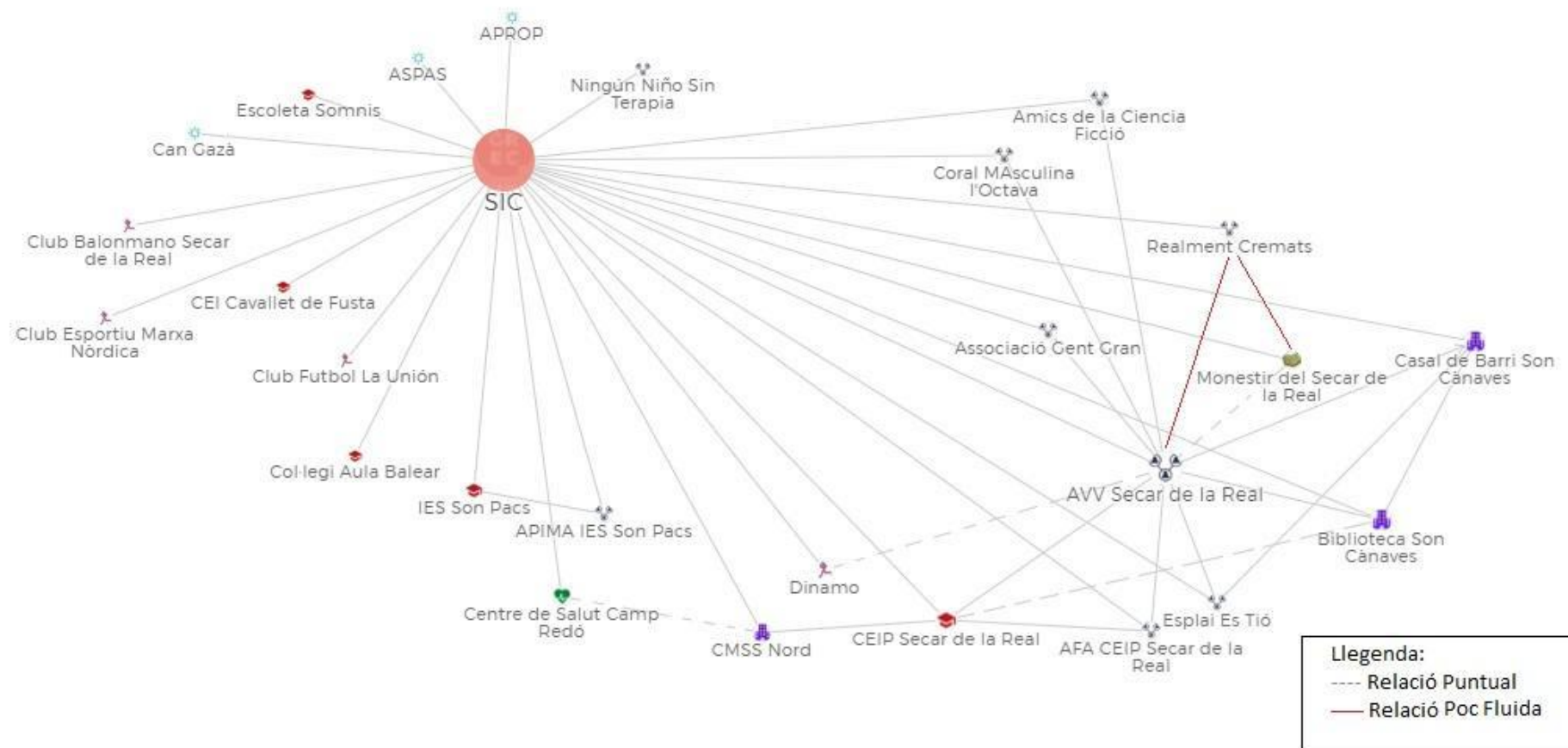
També es pot observar que les zones amb major vulnerabilitat, representades amb color vermell, es troben allunyades de la zona del Secar Nou, és a dir, de la majoria dels recursos del barri, cosa que dificulta encara més la participació i la implicació d'aquests col·lectius tant en activitats com en propostes comunitàries.

A nivell educatiu, el barri només conta amb un CEIP i dues escoles infantils, ja que els centres d'educació secundària es troben situats fora del barri. Fora d'aquest, també trobem el Centre de Salut i el Centre Municipal de Serveis Socials Nord ubicats a la barriada de Camp Redó.

MAPA DE RECURSOS

MAPA DE RELACIONS

Com es pot observar en el mapa, no tots els recursos que hi ha en el barri tenen relacions entre sí, alguns ni tan sols de manera puntual. D'altres, en canvi, mantenen estretes relacions o contacte puntual per a col·laboració i suport entre sí.

En aquestes relacions hi afecta l'estructura o finalitat de cada recurs. Habitualment es dona major relació i connexió entre les associacions que no pas entre els serveis. En aquest sentit, cal destacar el paper de l'AVV Secar de la Real com a nexa d'unió entre entitats i també alguns serveis. Per exemple, hi ha alguns clubs esportius, centres d'educació infantils, centres educatius ubicats fora del barri, entitats del tercer sector, centre de salut, etc. que són recursos que no acostumen a estar gaire connectats o a tenir un funcionament en xarxa o comunitari.

Algunes entitats com per exemple AVV Secar de la Real, AFA, Realment Cremats, Biblioteca, CEIP, Associació de Gent Gran, Monestir, etc. solen tenir més contacte i col·laboren de manera habitual en iniciatives pròpies o conjuntes, així i tot, hi ha altres recursos que desconeixen la tasca d'altres i que no mantenen relació o contacte.

Sovint, moltes d'aquestes relacions o contactes es centralitzen en l'Associació de Veïns del Secar de la Real, és una entitat que té molt bona relació amb bastants entitats i serveis del territori. Així i tot, algunes d'aquestes relacions no sempre són fluides o passen per moments de tensió, és el cas de Realments Cremats o el Monestir, especialment arran del conflicte de fa uns anys per a la organització d'esdeveniments de festes del barri. Per altra banda, hi ha escassa relació amb Dinamo, recurs que ofereix serveis de dinamització juvenil i que és una de les qüestions que preocupa a l'Avv.

En el cas de AFA, Biblioteca, CEIP Secar de la Real, Associació de Gent Gran, Club de Balonmano, Amics de la Ciència Ficció, la Coral Masculina, Esplai Es Tió, Nordic Walking, etc. són recursos amb els quals de manera habitual l'Avv hi dona suport i hi col·labora. Fer especial ressò a l'assessorament i suport que dona a l'Esplai Es Tió i a l'Associació de Gent Gran.

Un altre espai de participació, on el paper de l'Avv també és clau, és la Comissió Festes de Sant Bernat, formada per persones vinculades a la parròquia que organitzen els actes i esdeveniments de les festes de barri. L'Associació de Veïns també s'encarrega connectar les entitats del barri i representar-les en aquesta comissió.

En aquest sentit es dóna una mica de controvèrsia, per una banda l'Avv juga un paper clau en connectar i teixir una xarxa entre recursos del barri però, per altra banda, s'acaben creant sinergies de dependència.

El Monestir és una entitat també molt referenciada en el territori pel que fa a la cultura i història que l'envolta, per tant, és també un actor protagonista en els esdeveniments i celebració de festes i tradicions. Es parla d'un fort trencament amb les entitats, especialment amb Realment Cremats, sobretot des de fa dos anys enrere, arrel de conflictes viscuts en l'organització de les festes de barri de Sant Bernat.

Pel que fa al CMSS Nord, manté una relació continuada amb el CEIP Secar de la Real, i de manera més puntual amb IES Son Pacs, l'Avv Secar de la Real. Per altra banda, amb el Centre de Salut Camp Redó, Càritas i/o altres recursos mantenen una relació continuada i de treball en xarxa des de fa diverses dècades a través de la comissió de pediatria.

El CEIP Secar de la Real manté una relació important de col·laboració i suport amb l'AFA del centre, organitzant les activitats i projectes socioeducatiu i complementaris del centre. També té relació i col·laboració puntual amb la Biblioteca i amb l'Avv. Secar de la Real.

Des del SIC s'ha establert contacte i relació amb totes les entitats i serveis actualment existents a la barriada per conèixer el teixit i riquesa del territori, així com també conèixer de primera mà quin treball en xarxa ja existeix i de quina manera es pot potenciar.

La creació de la guia de recursos ha estat una eina clau en aquest sentit, especialment en els tempos inicials, aquesta eina i la realització d'aquest diagnòstic mostren la necessitat d'enfocar part de la intervenció del Servei en organitzar els recursos del territori amb una Taula d'entitats i serveis. Hi ha una gran quantitat de recursos que desenvolupen una tasca en el territori molt rica però la majoria desconnectats uns dels altres o sense conèixer-se entre sí.

Facilitar les relacions entre els recursos, obrir espais de treball conjunt, esbrinar interessos i motivacions en comú, ajuntar esforços, són qüestions que es poden donar, afavorint a una major organització entre els recursos a través de la Taula d'entitats i serveis o altres estructures, com a possibles comissions de treball. La finalitat és poder articular una xarxa ferma que sostingui el treball comunitari.

h. Taula de recursos i serveis (graella/resum)

Taula de Recursos Secar de la Real							
Educació	Associacions	Socials i 3r sector	Serveis Públics	Oci, temps lliure i esports	Salud	Cultura i Religió	Moviments Veïnals
							
Escoleta Cavallet de Fusta	Club d'Esplai Es Tió	Can Gazà	Casal de Barri Son Cànaves	Club Esportiu de Marxa Nòrdica	Centre de Salut Camp Redó	Monestir del Secar de la Real	
Escola Infantil Somnis	AVV Secar de la Real	ASPAS	Biblioteca Son Cànaves	Club de Balonmano Secar de la Real			
CEIP Secar de la Real	Associació de Gent Gran	APROP	CMSS Nord	Club de Futbol La Unión			
Col·legi Aula Balear	Ningún Niño Sin Terapia		SIC				
IES Son Pacs	AFA CEIP Secar de la Real		DINAMO				
	APIMA IES Son Pacs						
	Amics de la Ciència Ficció						
	Coral Masculina A l'Octava						
	Realment Cremats						

4. ANÀLISI DE NECESSITATS I POTENCIALITATS DEL TERRITORI

A continuació es desglossa l'anàlisi de necessitats i potencialitats del Secar de la Real, aquest apartat s'ha elaborat igual que la resta del diagnòstic, a través de les reunions, col·loquis, comentaris i demés formes de recollida d'informació que des del SIC s'han organitzat.

Per la obtenció d'aquesta informació, hem introduït totes les declaracions dels col·loquis en una base de dades prèviament organitzada, amb la intenció de facilitar-nos l'extracció i l'anàlisi de la informació .

En aquesta base de dades tota la informació s'ha categoritzat segons paraules claus i s'han classificat pels àmbits d'actuació al qual pertanyen. També s'ha realitzat un recompte de quantes vegades la ciutadania ha fet referència als àmbits.

Cal mencionar que encara que la necessitat hagi estat poc expressada o compartida, apareix igualment al llistat, donant-li valor simplement per haver estat mencionada.

NECESSITATS:

→ Educació

- Moltes famílies del Secar no acudeixen ni matriculen els infants al CEIP del barri.
- Els infants matriculats al CEIP Secar de la Real venen d'altres barriades de Palma on el centres educatius es troben molt col·lapsats.
- Imatge molt estigmatitzada de l'escola del Secar de la Real per les característiques del centre i pel tipus de famílies que hi acudeixen.
- El model d'escola unitària no acaba d'encaixar entre algunes de les famílies del barri.
- Situacions de fracàs escolar, absentisme i desmotivació escolar tant al CEIP Secar de la Real com a Aula Balear, associat en molt de casos a dificultats personals, familiars i socials.
- Manca d'habilitats parentals d'algunes de les famílies del CEIP.

- Falta d'espais de joc on les famílies amb els infants i altres famílies, especialment a les zones properes del CEIP.
- Manca d'espais a l'escola. El CEIP és una escola molt petita amb un pati també reduït el qual manca una zona verda i alguns espais més de joc. Es demana poder habilitar i emprar espais dels voltants del CEIP
- Falta d'autocar escolar pels alumnes que viuen fora de la barriada.
- Dificultats per posar en marxa el menjador escolar i activitats extraescolars al CEIP Es Secar de la Real pel fet que moltes de les famílies són d'altres barriades i al finalitzar escola marxen del barri.
- Dificultats per a la participació de les famílies del CEIP en activitats comunitàries pel fet que moltes són d'altres barriades i marxen.
- Poca col·laboració de les famílies amb el CEIP.
- Manca de seguretat a l'entrada i a la sortida del CEIP (barreres o policia). Just a l'entrada es troba la carretera amb un pas de vianants, però amb trànsit de les famílies que recullen als alumnes.
- Manca d'Institut a la barriada

→ Salut

- El Centre de Salut de referència no està situat al territori i queda llunyà.
- Detecció de consum de tòxics, majoritàriament (THC), entre els joves preadolescents i adolescents que viuen a Ca na Verda/El Hoyo.
- Actualment el C.S de Camp Redó no té en marxa cap programa des del qual realitzar tallers o activitats de salut de caire comunitari.
- Possibles problemàtiques de salut relacionades amb les condicions d'insalubritat tant dels assentaments del Riskal com de la Ca na Verda.

→ Atenció Social

- Dificultats de derivacions o vinculació a activitats comunitàries de les persones ateses des de el CMSS Nord degut al baix nombre d'expedients oberts a la barriada.
- Poca presència de la figura del policia de barri.

- Suspensió del projecte *Assentiments* dut a terme per Creu Roja a la zona dels assentaments dirigit a persones sense llar.

→ Oci, esport, temps lliure

- Falta d'espais segurs per gaudir del temps lliure.
- Falta de zones obertes per a activitats esportives i d'oci per a infants, famílies i joves del barri, especialment a la zona al voltant del CEIP.
- Demanda d'entrenaments de bàsquet.
- Demanda d'entrenaments de futbol per part del jovent que viu a Ca na Verda.

→ Associacionisme

- La ciutadana no acaba de respondre a la gran oferta sociocultural que ofereixen les associacions.
- Els veïns i veïnes de Son Sardina i Establiments mostren una participació més activa a les activitats organitzades al Secar que els propis veïns i veïnes del territori.
- Manca un treball en xarxa entre les associacions del territori.
- L'Associació de veïns no aconsegueix connectar amb el jovent del barri.
- Falta de recursos i activitats dirigides al jovent del Secar.
- Manca de menjador escolar, imprescindible per a poder oferir activitats extraescolars al CEIP Es Secar de la Real.

→ Relacions Socials

- Poca vinculació amb el territori i poc sentiment de pertinença de les persones nouvingudes. Al mateix temps, la població que és originària del Secar, no sempre és acollidora amb la població nouvinguda.
- Conflicte veïnal entre les persones que viuen a la zona del Riskal amb les persones dels assentaments d'aquesta zona.
- Manca de coneixement, relació i contacte entre els recursos del barri.
- Millorar el treball en xarxa entre les associacions i/o recursos

- Moltes de les relacions o contactes entre associacions es centralitzen en l'Associació de Veïns creant sinergies de dependència amb aquesta.
- En la comissió de festes del barri hi ha desenteniments que perjudiquen a les relacions entre membres.

→ Zones major vulnerabilitat

- Situacions de pobresa i exclusió social, especialment les famílies de les zones de Ca na Verda i assentaments del Riskal.
- Persones amb problemàtica de Salut mental.
- Consum i tràfics de drogues.
- Dificultat de connexió amb els serveis d'atenció social degut a la potent xarxa familiar i social de les persones que viuen a El Hoyo, quedant encobertes algunes situacions de risc i vulnerabilitat.
- Manca d'espais on poder accedir a Internet.
- Els carrers de El Hoyo es troben en molt mal estat, dificultant la mobilitat de les persones majors i sent un perill tant per els infants com per les persones que hi viuen. A més, la falta d'enllumenat als carrers no afavoreix la mobilitat ni la seguretat dels veïns i veïnes.
- Augment de persones que viuen en els assentaments del Riskal.
- Necessitat d'un servei específic i d'atenció directe a les persones que es troben en situació de sense llar.

→ Instal·lacions, infraestructures i espais públics

- Manca de piscina municipal.
- Falta d'espais on practicar altres activitats d'oci com: Skatepark, pista de tennis i de petanca.
- Alliberar hores de presència dels clubs esportius en els espais públics per a poder realitzar noves activitats o emprar les instal·lacions de manera lliure sense estar associades a un club.
- Manca de seguretat per la mobilitat, el transport públic no és suficient, la ciutadania està descontenta amb les connexions i el carril bici ha de millorar la connexió entre els diferents nuclis de la barriada.

- Presència d'espais no cuidats com son les zones verdes del Secar i el torrent de Sa Riera.
- Descontent amb el servei de neteja dels carrers demanant millor servei.
- Enllumenat deficient als carrers.
- Falta de presència veïnal en els parcs infantils durat els mesos d'estiu.
- Ampliar l'horari de les tardes de la Biblioteca Son Cànaves.
- Millorar la difusió de les activitats que organitza la Biblioteca, ja que, per part de la ciutadania, es considera que manquen d'activitats i, per part de la Biblioteca, expressen falta de participació ciutadana en aquestes.
- Millorar la neteja d'espais verds i parcs que hi ha en el territori. No hi ha zones verdes/naturals infants on puguin estar sense anar alerta amb els excrements
- Sentiment d'abandonament de la ciutadania per part de l'Ajuntament. (nivell de les voreres, inundació de la carretera principal quan plou, etc.)

→ Interacció social

- Dificultats per connectar amb els col·lectius més vulnerables. S'agreuja amb la situació de COVID.
- Nuclis de població diferenciats a causa de la mala accessibilitat que connecta les diferents zones del territori potenciant la poca relació entre aquestes. (Son Serra Perera, Riskal, Son Cànoves, El Hoyo o Ca na Verda, Zona rural).
- Poca interacció entre la població dels diferents nuclis, especialment entre els veïns de Costa de Ca na Verda i dels assentaments.
- La participació i implicació de la ciutadania se considera baixa envers a la oferta socioeducativa que hi ha al barri.
- Baixa o nul·la participació dels joves de la barriada que no estan connectats amb l'esplai. Poca circulació pel barri d'aquests joves.
- Desplaçament del jovent al centre de Palma deixant de participar en les dinàmiques del barri.
- Consum de tòxics en menors preadolescents i adolescents en el pati exterior del monestir, especialment el THC.

- Manca d'interacció veïnal.
- Gran part de la barriada s'utilitza com a *barri dormitori*.
- Les dinàmiques que es donen en el territori son poc socials.
- Tenir l'IES fora del barri fa que habitualment les i els joves es traslladin cap a altres punts de la ciutat.

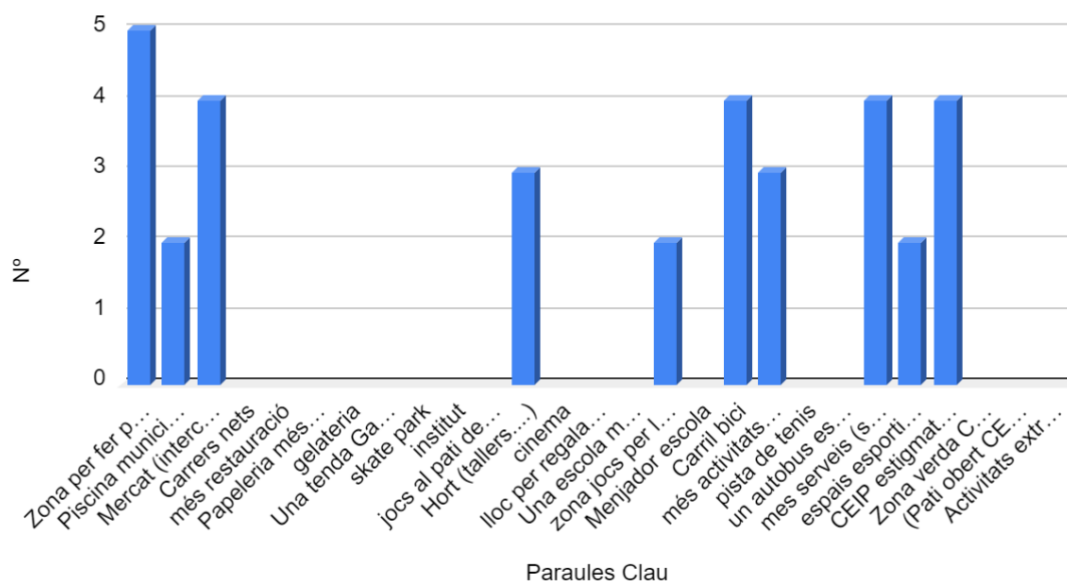
→ Ciutadania

- El català, amb la seva variant mallorquina, perd pes entre els infants i joves.
- La Costa de na Verda és una zona del Secar oblidada tant per la ciutadania com per l'administració.
- Manca de mercats d'alimentació, mercats de segona mà, mercats d'intercanvi cultural etc.
- Manca de restauració al barri.
- Manca una papereria més gran.
- Manca de serveis com una gelateria, algunes tendes, tendes de "games" per els joves, un cinema, etc.
- Manca un espai per a jugar a realitat virtual.
- Falta d'esperit ecològic; hort urbà, tallers de sembra, formacions, etc.
- Manca d'espai per intercanviar o regalar llibres, (anteriorment es feia al Casal)
- Falta d'espai d'oci per a l'hivern.
- Manca d'activitats infantils.
- Manca de serveis (més supermercats, centre de dia, centre de Salut...)
- Dificultat de la barriada per viure al Secar, el preu de les vivendes és alt, els ciutadans no es poden plantejar viure-hi si no és una casa de la família o heredada.
- La música de les classes de zumba que es duen a terme al Casal afecten a la biblioteca.
- Manca del servei de BiciPalma.

- Problemàtica de la velocitat dels vehicles al camí cap a establiments.

A mode gràfic i per fer aquest recull de necessitats més visual, s'adjunten les següents gràfiques. La primera, amb les paraules claus que han sorgit i la segona, la proporció de necessitats en funció dels àmbits analitzats.

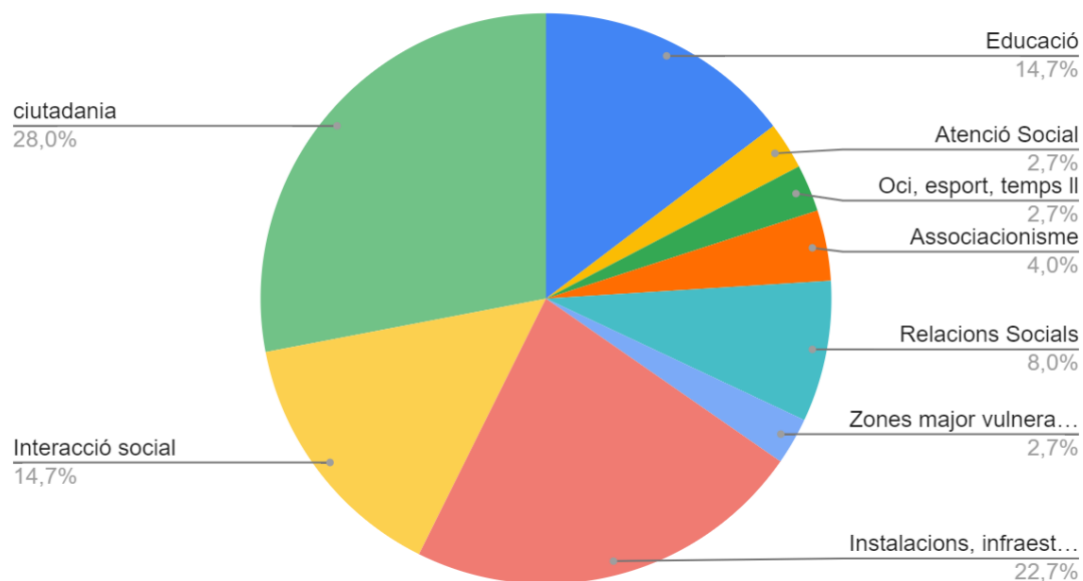
Paraules Clau

²⁸ Es pot consultar el llistat complet de les paraules clau en relació a necessitats a l'annex 7

RECOMPTE ÀMBITS INTERVENCIÓ

POTENCIALITATS:

→ Educació

- Implicació i motivació del CEIP i AFA per aconseguir que sigui l'escola del barri.
- Avantatge de ser una de les poques escoles unitàries de Palma.
- Les famílies matriculades el consideren un centre acollidor de caràcter proper i familiar.
- L'escola es troba en un moment de renovació pedagògica i de formació.
- Valoració positiva del centre tant per part de les famílies com per part de l'alumnat matriculat.
- Involucració amb la comunitat posant en marxa de diferents iniciatives.
- Edifici emblemàtic i amb molta història dins el barri.
- La direcció del centre es mostra motivada a establir relacions de col·laboració amb el SIC.

→ Salut

- Des de el CS de Camp Redó es mostra interès a col·laborar amb propostes comunitàries, tant amb el SIC com amb altres recursos del territori.

→ Atenció Social

- Important nombre d'entitats del tercer sector en el territori que ofereixen serveis d'atenció social en diferents àmbits d'intervenció.
- Creació de la Guia de Recursos.
- Des de les diferents entitats del tercer sector es mostra disposició a col·laborar i a treballar en xarxa per a la millora del barri.
- Valoració positiva envers la creació d'una Taula d'Entitats i Serveis al territori.

→ Oci, esport i temps lliure

- Barri amb una bona dotació d'instal·lacions i infraestructures dedicades a l'esport.
- Presència de clubs de diferents esports que es practiquen a les infraestructures del Secar (balonmano, futbol)
- Àmplia oferta d'activitats i recursos per a esports, activitats d'oci i culturals.
- Alta participació en les activitats esportives.

→ Associacionisme

- Les associacions del territori mostren una alta implicació per tal de potenciar la interacció social entre els veïns i veïnes a més de generar millores per el barri.
- La relació entre les associacions és majoritàriament positiva.
- Implicació i motivació del CEIP i APIMA per aconseguir que sigui l'escola del barri.
- Participació activa en la junta de l'AFA per part d'alguna de les famílies que configuren la junta ve de la Costa de na Verda .

- Constitució de la nova junta de l'AFA; famílies amb moltes ganes de treballar i aconseguir llevar l'estigma de l'escola.
- Gran tasca que fa l'Associació de Veïns Secar de la Real.
- Presència de treball en xarxa amb les barriades colindants (Establiments, Son Sardina, ...)
- Bona oferta sociocultural al barri.
- Bona vinculació d'infants i joves al club d'esplai Es Tió.
- Molta predisposició a crear i formar part d'una Taula d'Entitats i Serveis pròpia del territori.

→ **Relacions Socials**

- Estretes relacions o contacte puntual entre els recursos de la barriada per a col·laboració i suport entre sí.
- Existència d'una Comissió de Festes per elaborar propostes conjuntes durant la setmana de les Festes de Sant Bernat.
- L'Associació de Veïns del Secar de la Real té molt bona relació amb bastantes entitats i serveis del territori i funciona com a nexe d'unió entre ells/elles.
- Fantàstica relació entre el CEIP i l'AFA.
- Intenció d'apropament entre els diferents recursos del barri per a conèixer millor la tasca pròpia de cadascú i proposar possibles col·laboracions.

→ **Zones major vulnerabilitat**

- Presència de serveis específics (Creu Roja) per atendre a les famílies dels assentaments del Riskal.
- Les famílies que viuen a Ca na Verda, encara ser un col·lectiu vulnerable, disposen d'una bona xarxa familiar i social.
- Famílies de Ca na Verda comencen a fer ús del parc de Son Cànaves.
- Bona acollida al SIC tant de les persones que viuen als assentaments del Riskal com als veïns de Ca de Verda.

→ **Instal·lacions, infraestructures, espais públics**

- Amplis espais públics amb varietat d'instal·lacions i infraestructures
- Ciutadania contenta amb els parcs infantils que hi ha al barri i de la dotació d'aquests. Les famílies en fan molt d'ús.
- Presència d'entorn natural i rural al barri (muntanyes, camp, tranquil·litat, rutes per caminar....)
- Disposar de transport públic que connecta el barri amb Camp Redó, on trobem el Centre de Salut, i amb el centre de Palma.
- El barri compta amb un gran Casal de barri i una Biblioteca Municipal a més d'un Pavelló Municipal i un camp de futbol IME gestionat per "La Unión".
- Disponibilitat del camp de Cas Vicari.
- Compromís amb el Projecte del parc agrari per part del Govern, l'Ajuntament, la UIB, associacions del barri i veïns i veïnes de la zona.

→ Interacció social

- El barri compta amb diversos llocs de trobada que afavoreixen la interacció i circulació social.
- Motivació d'infants, joves i les seves famílies per a participar activament en activitats socioeducatives.
- Bona infraestructura social (associacions, SIC, Policia de Barri.....)
- Alta participació de la ciutadania en les propostes del barri ("bona resposta").
- Llibertat de moviment dels infants i joves dins la barriada.
- L'Associació de veïns organitza puntualment esdeveniments de caire més obert com exposicions, xerrades, etc. que afavoreixen una major interacció social en el barri.

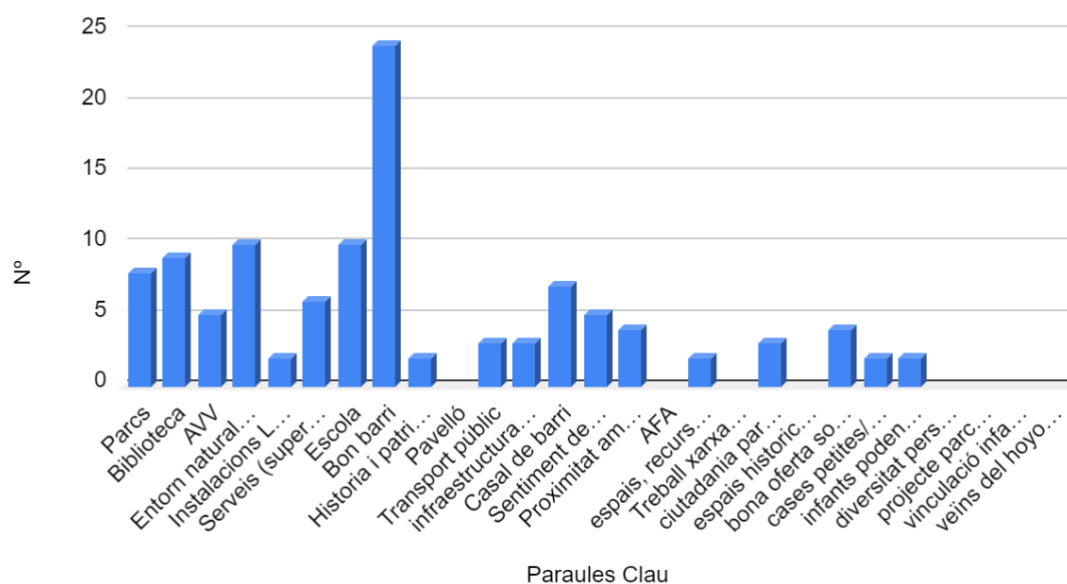
→ Ciutadania

- Gran patrimoni històric i cultural obert a la ciutadania.
- Fort sentiment de pertinença entre els veïns i veïnes del barri.
- Proximitat amb el centre de Palma.

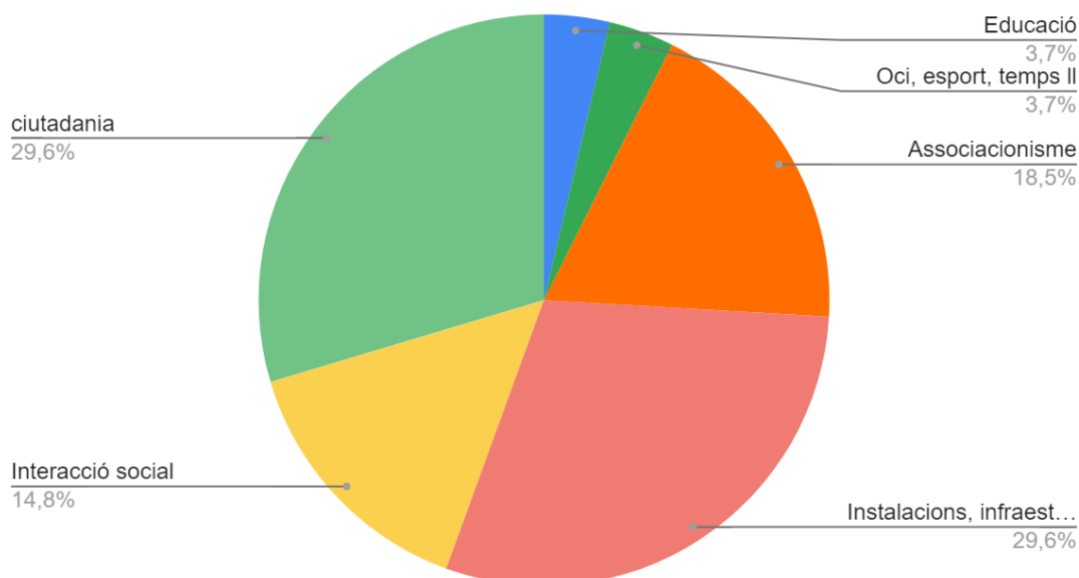
- Presència de vivendes unifamiliars i zona residencial
- Diversitat de persones que viuen en el barri.

Igual que amb les necessitats, s'adjunten el mateix tipus de gràfiques per a facilitar la lectura i comprensió de les potencialitats més remarcades.

Paraules Clau

RECOMPTE ÀMBITS INTERVENCIÓ

PROPOSTES DE MILLORA:

→ Educació

- Poder utilitzar l'esplanada que hi ha davant CEIP com a zona verda de l'escola.
- Fer un recorregut assenyalat del CEIP a la Biblioteca.
- Treballar conjuntament amb tota la comunitat per aconseguir desfer l'estigmatització del CEIP.

→ Associacionisme

- Crear una xarxa de voluntariat per vincular la biblioteca amb la gent gran del Secar.
- Fomentar l'esperit ecològic a la barriada.
- Oferir servei de menjador per poder incloure activitats extraescolars.
- Facilitar algun local juvenil on hi puguin acudir a realitzar activitats o a gaudir del temps lliure.

→ Relacions Socials

- Oferir dinàmiques comunitàries per potenciar la interacció social.
- Sensibilitzar i conscienciar de la situació de les persones sense llar (assentaments).

→ Instal·lacions, infraestructures, espais públics

- Promocionar la biblioteca perquè arribi a la ciutadania d'Establiments.
- Restaurar els jardins de Can Coll (Casal).
- Facilitar i millorar les voreres del carrer direcció Establiments.

→ Interacció social

- Crear una xarxa de voluntariat per la col·laboració entre la biblioteca del Secar i l'Hospital de Son Espases pel servei de préstec de llibres.
- Oferir activitats els horabaixes durant els mesos estiu.

5. APROXIMACIÓ A LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES DEL SIC

En paral·lel a aquest diagnòstic, des del SIC també s'ha elaborat el Projecte Comunitari Secar de la Real que recull els objectius i les actuacions que han acompanyat el procés d'elaboració d'aquest diagnòstic participatiu.

A partir de la informació recollida i l'anàlisi fet, des del Servei Intervenció Comunitària es plantegen les següents línies d'intervenció a mode de proposta d'intervenció. Així i tot, per seguir en la línia de la intervenció comunitària es farà una prioritització conjuntament amb la comunitat d'aquelles línies que es considerin més importants.

- Donar suport a les iniciatives d'entitats i serveis que es duguin a terme en el barri:
 - Difusió de les iniciatives organitzades
 - Potenciar la intervenció i la participació comunitària enfortint el teixit associatiu
- Donar suport a les iniciatives del CEIP Secar de la Real i desenvolupar actuacions conjuntes amb el CEIP i altres entitats en el centre. Es pretén visibilitzar i apropar el centre a les famílies del barri i posar en valor les qualitats que té el centre, a més d'apropar-nos a les famílies del centre.
- Oferir activitats socioeducatives per a infants i les seves famílies en el CEIP (tant famílies del centre com del barri en general) que donin resposta a les necessitats i demandes expressades. A la mateixa vegada possibilitar el treball en xarxa i vincular altres recursos del territori. Concretament la proposta consisteix en:
 - Organitzar un espai de joc i oci infantil per els infants i també introduir continguts sobre criança, habilitats parentals o altres inquietuds de les famílies a través de la col·laboració dels recursos del territori (centre de salut, ASPAS, NNST, CMSS, SIC, CEIP, etc.)
- Pal·liar situacions de fracàs escolar o absentisme a través de la vinculació amb les activitats i intervencions del SIC i el treball en xarxa amb els centres educatius de la zona així com altres serveis d'atenció social. És una preocupació expressada i que coincideix en els centres educatius del territori i en els diferents nivells educatius; al CEIP Secar de la Real, al col·legi Aula Balear i al IES Son Pacs. Esbrinar possibilitats de constituir comissió educativa per a treballar

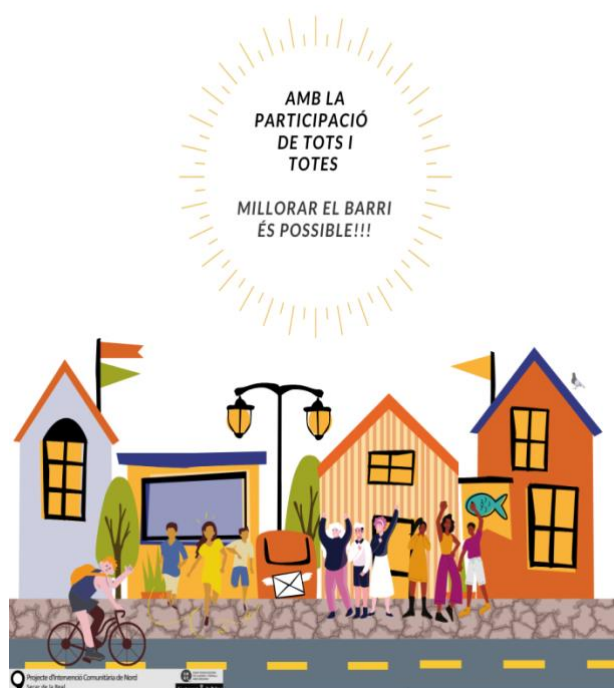
conjuntament amb els centres educatius de referència del Secar de la Real l'absentisme escolar.

- Organitzar actuacions comunitàries que facilitin la participació dels veïns i veïnes dels diferents nuclis afavorint a una major interacció entre uns i altres.
- Programar activitats i tallers socioeducatius dirigits a joves per a ampliar la oferta i prevenir situacions de risc i d'exclusió social. D'aquesta manera també es pretén vincular els joves amb el territori i els recursos existents, aprofitant la gran quantitat que hi ha en el territori (camps de futbol municipal, poliesportiu municipal, pista esportiva, casal de barri, ceip, etc.)
- Organitzar els recursos de la comunitat i afavorir el treball en xarxa mitjançant la creació d'una Taula d'entitats i serveis. Es tracta d'oferir un espai de relació entre les entitats i serveis per a que es coneguin millor entre sí, afavorir el suport d'iniciatives pròpies així com organitzar-ne de manera conjunta per donar resposta a interessos comuns.

6. ANNEXES

Materials elaborats i actuacions puntuals que han acompanyat el diagnòstic participatiu:

1. Què és el SIC?

2. Guia de Recursos Secar de la Real

3. Publicacions varies a les xarxes socials @SIC_Secardelareal

SERVEI D'INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA

3

Guia de Recursos

Presentem la Guia de Recursos del barri.
Ara ja saben qui som.

2

Projecte SIC

Planifiquem el que farem enguany.
Ja sabem què fer!

4

Diagnòstic Participatiu

Recollim els testimonis de la ciutadania sobre la
realitat del barri.
Ara ja sabem què està passant.

1

Inici del SIC

Primera presa de contacte amb el barri. Començam a
establir relacions amb entitats, serveis i ciutadania del
Secar de la Real

5

Pròximament...

Ens organitzem i ens posem en marxa.

4. Cartells activitats comunitàries Sant Jordi SIC Secar de la Real

X aniversari del Casal de Son Cànaves

activitats gratuïtes amb aforament limitat

22 d'abril 2021, a les 18 h
**contacontes infantil: "Enfilall de
rondalles" amb el Pallasso Andreu**
inscripció prèvia: bibsoncanaves@palma.cat - tel 971 225900 ext. 3659

23 d'abril 2021, a les 17:30 h
taller de punts de llibre
inscripció prèvia: soncanavescasal@gmail.com

24 d'abril, a les 10:30 h
taller de manualitats
Inscripció prèvia: lcapo@grecmallorca.org o a través de formulari:
<https://forms.gle/eQKiH9EYwSJ2ntaU8>

19 al 30 d'abril 2021
**exposicions "biblioartistes" i
"figuretes de dimonis"**

Actes organitzats per l'Associació Veïnats Secar de la Real
la Biblioteca municipal de Son Cànaves i el Servei d'Intervenció Comunitària

Abril 2021

Xè Aniversari Casal Son Cànaves

TALLER DE MANUALITATS

Dissabte 24 d'abril - 10:30h -

Plaça de la Sitja, 4

Inscripcions:
lcapo@grecmallorca.org

5. Full informatiu trimestral SIC Secar de la Real

ABRIL 2021

S.I.C

SERVEI D'INTERVENCIÓ
COMUNITÀRIA

VOL. 1

El Servei d'Intervenció Comunitària, té la finalitat de fomentar la recerca de solucions a dificultats socials que hi ha a un territori concret, a través de la participació i implicació dels professionals de serveis socials, tècnics d'altres serveis, veïnats i entitats.

Va iniciar-se dia 1 de novembre del 2020 a la barriada de Secar de la Real

L'entitat GREC en col·laboració amb els serveis socials municipals de Nord (CMSS Nord) gestionarà la intervenció comunitària entesa com a l'acció conjunta i consensuada entre entitats, serveis i persones residents del Secar de la Real per a millorar la qualitat de vida i la convivència social.

PRIMERES ACTUACIONS:

El dia 01 de novembre del 2020 el SIC va començar en el territori del Secar de la Real. Durant els primers mesos l'objectiu ha estat conèixer el territori i donar a conèixer el SIC, entrant en contacte amb la comunitat i amb totes les entitats i serveis que s'ubiquen al barri.

El SIC ha fet un replec de tots els recursos que hi ha al barri i ha elaborat una Guia de recursos on podem trobar més de 25 recursos amb incidència al territori. **Si vols conèixer la Guia de Recursos del barri i estar al dia del que passa al Secar de la Real no dubtis en descarregar-la a través de les xarxes socials del SIC.** [f](#) [ig](#) [wh](#)

Amb la nova situació sanitària les plataformes d'entitats i serveis del barri s'han vist afectades adaptant-se a les mesures COVID19. Durant el primer trimestre de l'any el SIC ha iniciat el contacte per facilitar la reactivació de les plataformes que estaven aturades.

Després de 3 mesos, el SIC ha començat un **Diagnòstic Participatiu**, document on es reflexa la història del barri, les necessitats que presenta i les potencialitats que existeixen. Aquest document s'elaborarà a partir dels testimonis anònims de les entitats i serveis, la ciutadania i professionals que hi ha al barri, **si vols participar posa't en contacte amb el SIC.** [wh](#)

Un cop s'hagi fet el replec de tots els testimonis, es podran plasmar totes les conclusions al Diagnòstic Participatiu i podrem començar a organitzar la comunitat per actuar front les necessitats del territori.

Noves en el barri:

El servei d'intervenció comunitària compta amb un equip format per dues educadores socials i una integradora social que s'encarreguen de la gestió d'actuacions comunitàries al barri.

Informacions:

Es realitzaran fulls informatius cada 4 mesos aproximadament amb l'intencionalitat de fer una difusió a la ciutadania de l'estat del SIC i de les futures actuacions. Desde les xarxes socials es faràn publicacions per apropar les propostes socials a tota la comunitat, serveis i recursos del territori.

Podeu trobar-nos i contactar amb nosaltres per via:

[f](#) Facebook: Servei d'intervenció comunitària Secar de la Real

[ig](#) Instagram: sic_secadelareal

[en](#) Mail: icapo@grecmallorca.org / allaneras@grecmallorca.org / aborras@grecmallorca.org

[wh](#) Whatsapp: 686.20.94.86/ 616.35.14.64/ 623.26.61.94

Amb la col·laboració de totes i tots. Millorar el barri es possible.

6. Cartells i fotografies activitats comunitàries Estiu 2021

**TOTES LES COSES
NEGATIVES, ELS
OBSTACLES, ELS
DESAFIAMENTS...
SÓN UNA
OPORTUNITAT
PER CRÉIXER**

**MULTIESPORT PER A JOVES
D'ENTRE 12 I 17 ANYS**

APUNTA'T

**Tots els
Dijous de
11:00h a
12:30h**

686209486
616351464

Pavelló Municipal David
Muntaner, Secar de la Real

Projecte d'Intervenció Comunitària de Nord
Secar de la Real

Ajuntament de Palma

TOT BÉ
Cía Curolles

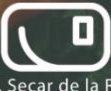
ESPECTACLE I TALLER DE CIRC

AGOST 16
EXPLANADA DAVANT CEIP

18:00 | ESPECTACLE
INSCRIPCIONS: 672 41 89 13
 festesdesantbernad@gmail.com

19:00 | TALLER (infants i joves a partir de 4 anys)
INSCRIPCIONS: 686 20 94 86
616 35 14 64

 Projecte d'Intervenció Comunitària de Nord
Secar de la Real

 A.V. Secar de la Real

 Comissió de Festes de Sant Bernad

7. Llistat complet de les paraules clau en relació a necessitats identificades (gràfica)

Paraules Clau
Zona per fer patxangues (espais segurs per a gaudir del temps lliure)
Piscina municipal
Mercat (intercultural, 2ma...)
Carrers nets
més restauració
Papeleria més gran
gelateria
Una tenda Game (sala realitat virtual
skate park
institut
jocs al pati de l'escola
Hort (tallers....)
cinema
lloc per regalar llibres
Una escola mes gran
zona jocs per l'hivern
Menjador escola
Carril bici
més activitats infantils
pista de tennis
un autobus escolar

mes serveis (supermercats...)
espais esportius monopolitzats
CEIP estigmatitzat
Zona verda CEIP
(Pati obert CEIP)
Activitats extraescolars
gent nouvinguda falta sentiment de pertinença
alt preu vivenda
COVID ha deixat a la poblacio del barri aturada
veïns costa verda fan poca vida al barri
bàsquet
lloc amb internet
pocs infants del Secar van al CEIP
Adjudicació de places de la conselleria no afavoreix CEIP
famílies poc col·laboradores CEIP
Absentisme
espais i infraestructures poc aprofitades
falla la participacio ciutadana
falten joves participatius
Transport public
Conflicte veïnal Riskal
divisió/distanciamnt nuclis urbans
zones verdes no cuidades
Falta il·luminació

Camins el hoyo fatal
no existeix treball en xarxa
falta presència policia de barri
clases amb música al casal perjudiquen a la biblio
el mallorquí com a llengua perd pes entre els infants
la ciutadania no utilitza molt la biblio
desenteniments comité de festes perjudiquen relacions membres (enguany pareix que hi ha intencio apropament)
l'administració no respon serveis que deurien
consum de drogues pati del monestir
costa de na verda par oblidada per la ciutadania
ciutat dormitori
poca interacció veïnal
gent de sempre rebuig gent nova
dinàmiques poc socials
falta esperit ecològic

torrent Sa Riera brut i taponat
mala accesibilitat entre nuclis urbans
Parcs infantils estiu no s'utilitzen
No hi ha bicipalma
Augment persones viuen assentaments
falten activitats biblio
mal horari biblioteca capvespres
Abandonament servei neteja
problema velocitat vehicles
vorera inaccessible cochets, cadira de rodes... (carret establiments)
pas de peatons
camí cap a establiments insegur
seguretat a la sortida CEIP
desplacament joves fora de la barriada
falten recursos per joves

